

Gezinshereniging

In de praktijk

bij de gemeentelijke administratie

Gezinshereniging. In de praktijk bij de gemeentelijke administratie

Cette publication est également disponible en français sous le titre:
Le regroupement familial en pratique. L'expérience des administrations communales

Een co-editie van de Koning Boudewijnstichting (Brederodestraat 21, 1000 Brussel),
Vlavabbs (Vlaamse Vereniging van Ambtenaren en Beambten Burgerlijke Stand vzw)
en GAPEC (Groupement des Agents Population Etat Civil)

Auteurs

Nathalie Cobbaut (Agentschap Alter; redactie en coördinatie van de gids)
Jan Verstraete

Coördinatie voor de Koning Boudewijnstichting

Françoise Pissart
Fabrice de Kerchove
Prabhu Rajagopal
Anneke Denecker

Grafisch concept en vormgeving

Françoise Walthéry (Rouge Indigo)

Deze uitgave kan (gratis) online besteld of gedownload worden van onze website www.kbs-frb.be

Wettelijk depot

D/2893/2015/12
Bestelnummer: 3314
Mei 2015

Met de steun van de Nationale Loterij

Inhoudstafel

. 3 .

Voorwoord

. 5 .

Inleiding

. 9 .

Deel I

Voor en achter het loket

. 31 .

Deel II

**De praktijk in de gemeenten
over het hele land**

. 33 .

In Brussel

. 53 .

In Wallonië

. 73 .

In Vlaanderen

. 91 .

Deel III

**Hulpmiddelen, vorming
en koepelorganisaties**

Bericht aan de lezer

De procedures voor gezinshereniging moeten opgestart worden bij de gemeentelijke administraties. Elke Belgische gemeente moet in staat zijn om de aanvragen van burgers die de procedure willen opstarten te behartigen. Doorgaans zijn het de vreemdelingendiensten van de gemeentelijke administraties die dit soort aanvragen behandelen. Bij bepaalde kleinere gemeenten heeft de dienst Bevolking de competentie om dat te doen.

In het kader van deze brochure was het, gezien het aantal - 589 gemeenten op het Belgische grondgebied -, niet haalbaar om een ontmoeting te plannen met alle gemeenten die bevoegd zijn voor de materie. Het begeleidingscomité dat samengesteld werd om het proces van de redactionele uitwerking te volgen, heeft bijgevolg een aantal denkpistes opgesteld om tot een selectie van negen gemeenten te komen, dat zijn er drie per regio. Bij die keuze was de diversiteit van die gemeenten belangrijk, zowel wat omvang, populaties en organisatie van de diensten betreft.

Hoewel de regelgeving rond gezinshereniging in het hele land identiek is, tonen de verschillende reportages tegelijkertijd aan dat de concrete toepassing van die procedure kan verschillen naar gelang de gevoeligheden van de gemeentelijke autoriteiten en de administraties die de wet moeten toepassen. Het is niet de bedoeling om hier een gefundeerd advies te geven over de manieren waarop de procedure toe te passen. Wel gaat het erom een zo groot mogelijk palet van praktijken aan te bieden, met de bedoeling om de betrokken actoren de mogelijkheid te geven om zich ermee vertrouwd te maken en, als het geval zich voordoet, zich ernaar te richten.

Voorwoord

Sinds 2010 heeft de Koning Boudewijnstichting zich tot doel gesteld om de werkelijke stand van zaken rond gezinshereniging beter in kaart te brengen. Het doel van deze oefening is het creëren van de juiste voorwaarden voor een maatschappelijk debat rond dit onderwerp, een debat dat beter gefundeerd is. Studies, die tot stand kwamen in samenwerking met Belgische en Europese partners hebben bijgedragen tot de objectieve benadering van dit fenomeen, en dat zowel op het vlak van de wetgeving, de cijfers, als van het demografisch en socio-economisch profiel van de betrokken migranten. De bevraging van de actoren op het terrein, zowel de institutionele organisaties als de verenigingen, maakte het mogelijk om een neerslag te verzamelen, gebaseerd op heel diverse ervaringen. Aanbevelingen ter zake werden geformuleerd¹.

In het verlengde van dat initiatief, besliste de Stichting om in 2013-2014 een project te initiëren dat als doel heeft om de plaatselijke actoren te versterken, in het bijzonder de gemeentelijke diensten, die vanop de eerste lijn werken bij de behandeling van de dossiers rond gezinshereniging. Hulpmiddelen en specifieke opleidingen werden ontwikkeld. Het uitwisselen van ervaringen tussen de gemeentelijke diensten die dagelijks de procedure rond gezinshereniging toepassen werd eveneens beoogd, met als doel de praktijk van alle diensten te vergelijken en te verrijken. Vandaar de realisatie van deze brochure.

Deze gids wil een kijk bieden op praktijken inzake gezinshereniging op het gemeentelijk niveau. Het richt zich tot actoren die rechtstreeks in aanraking komen met migranten op het gemeentelijk niveau en vestigt de aandacht op de ervaringen op lokaal niveau, en dit op administratief, sociaal en menselijk vlak. Zonder daarom specifiek over goede praktijken te spreken, gaat het erom de verschillende rollen van de gemeenten, die cruciaal zijn in de procedure, te belichten en die in de verf te zetten in deze gids.

|||||

1. Zie de documenten met betrekking tot gezinshereniging op de website www.kbs-frb.be, zoekterm gezinshereniging.

Het is de bedoeling om aan de hand van reportages en getuigenissen over de gemeenten mee te geven wat er goed en minder goed gaat; wat de aandachtspunten zijn; welke praktijken gezorgd hebben voor een evolutie van de procedure; welke elementen moeilijk blijven of het werk op het terrein verstoren.

De Stichting wil de auteurs van deze brochure hartelijk bedanken, alsook de verantwoordelijken van de gemeenten die erin toegestemd hebben om hun positieve en negatieve ervaringen te delen. Onze erkentelijkheid gaat ook uit naar de partners van de Stichting, de Vlaamse Vereniging van Ambtenaren en Beambten van de Burgerlijke Stand (Vlavabbs) en het Groupement des agents Population État Civil (GAPEC), voor hun bijdrage aan de uitwerking en de gezamenlijke uitgave van deze gids. Tenslotte vermelden we ook de leden van het begeleidingscomité voor hun waardevolle raad en het aandachtig nalezen.

We hopen dat zowel de feiten en bevindingen die deze gids naar voren schuift, samen met de praktische raadgevingen en de handvaten in het document, weerklank vinden bij de verantwoordelijken van de betrokken gemeenten. We hopen ook dat de gids de reflectie rond dit onderwerp verder verrijkt, om zo de praktijken rond gezinshereniging te verbeteren en de dagelijkse praktijk voor de betrokkenen, zowel voor als achter het loket, vlotter te doen verlopen.

Koning Boudewijnstichting

Mei 2015

Inleiding

De aanvragen voor een verblijfsvergunning in het kader van gezinshereniging zijn onderworpen aan de reglementering opgenomen in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Die aanvragen worden ingediend op basis van de artikelen 10 en 10bis van de wet van 15 december 1980 wanneer de persoon die het recht opent (de gezinshereniger) staatsburger is van een derde land, terwijl de artikelen 40bis en 40ter van de wet van 15 december 1980 van toepassing zijn op gezinsherenigers die Europese staatsburgers (40bis) zijn of de Belgische nationaliteit (40ter) hebben.

Er moet aan bepaalde voorwaarden voldaan worden, zowel wat betreft de gezinshereniger als wat betreft de persoon die hem of haar vervoegt.

Alle procedures voor gezinshereniging passeren noodzakelijkerwijs langs de halte "Gemeentelijke administratie", of ze nu opgestart zijn in de Belgische diplomatieke posten in de landen buiten Europa of in België zelf. Het is bij de dienst Vreemdelingen (of eventueel de dienst Bevolking) van de Belgische gemeenten dat de aanvragen ingediend worden. De documenten en andere noodzakelijke bewijsstukken om het dossier samen te stellen worden er verzameld en doorgestuurd naar de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), die een hoofdrolspeler is binnen de procedure.

DVZ, deel van de FOD Binnenlandse Zaken, beslist over het toelaten, het verblijf, het vestigen en het verwijderen van vreemdelingen. Het neemt beslissingen over de aanvragen voor gezinshereniging, opgestart door mensen die naar België komen voor een langdurig verblijf. Op basis van de dossiers die aan haar bezorgd worden door de diplomatieke posten in het buitenland (aanvraag van Visa D) of de gemeentelijke administraties, onderzoekt DVZ elk dossier met toepassing van de wet van 15 december 1980. Het spreekt zich uit over de ingediende aanvraag en de daaruit resulterende verblijfstitel, als het dossier ontvankelijk is verklaard.

Er bestaat een mogelijkheid om beroep aan te tekenen (bijvoorbeeld in het geval van annulering) bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Afhankelijk van de beslissingen die uitgaan van DVZ, zijn het de gemeentelijke administraties die de uitkomst van de procedures aan de burger meedelen. Eens de verblijfstitels toegekend zijn, blijven de gemeentelijke administraties het doorgeefluik. Ze moeten de controles en andere maatregelen uitvoeren, zoals het natrekken van de duurzaamheid van de voorwaarden bij de begunstigden. DVZ kan namelijk het controleren van de verblijfsvoorwaarden eisen.

Deze procedures zijn de voornaamste legale toegangspoort voor de nieuwe migranten: meer dan de helft van de verblijfsvergunningen zijn immers gebaseerd op het recht om vervoegd te worden door familieleden. Toch stelt men sinds enkele jaren zowel in België als in de rest van Europa een trend vast van verharding wat de regels van familiehereniging betreft. Oorspronkelijk was gezinshereniging opgevat als een factor die migranten hielp integreren in het gastland en hen er ook een stabiele basis gaf. Vandaag wordt gezinshereniging beschouwd als een manier om de wettelijke migratie te controleren of zelfs in te dijken.

Enkele cijfers

- ▶ In **2013** verwierven **31766** personen een verblijfstitel in het kader van de procedure voor gezinshereniging.
- ▶ Ter vergelijking: in **2010** telden we **41 000** gezinsherenigingen.
- ▶ In **8791** gevallen is de persoon die het recht opent een Belg.
- ▶ **16460** dossiers gingen uit van een Europees staatsburger of een Zwitser die in België woont.
- ▶ Van de aanvragen op initiatief van vreemdelingen afkomstig uit een land dat niet tot de EU behoort, werden er **6 515** positief beoordeeld, terwijl **6 755** aanvragen geweigerd werden.
- ▶ De weigeringen nemen gestaag toe sinds 2011, doordat nieuwe voorschriften van kracht werden. Die voorschriften bemoeilijken de toegang tot het grondgebied voor de families van niet-Europeaan die in België wonen, maar ook voor de familieleden van EU-burgers. Er vinden meer controles plaats, onder andere doordat DVZ informatie ontvangt via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid over de ontvangen OCMW-steun.
- ▶ In het kader van de strijd tegen schijnhuwelijken waren er **313** negatieve beslissingen.
- ▶ Relevant is ook dat **1020** verblijfstitels ingetrokken werden in 2013. Het merendeel ervan wegens fraude die te maken had met gezinshereniging.

(Parlementair Document, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Integraal verslag 2/04/2014, sessie 2013-2014).

Deel 1

**Voor en achter
het loket**

A large, stylized blue letter 'B' graphic that serves as a decorative element for the start of the text. It is positioned on the left side of the page, partially overlapping a light blue shadow effect that tapers to the right.

ij de verschillende vreemdelingen-
diensten van onze gemeenten
bieden zich elke dag een groot aantal
mensen aan met een heel eigen
profiel en bijzondere verhalen. Hoe
uiteenlopend ze ook mogen zijn, ze

delen iets. Ze starten namelijk de procedure voor gezinshereniging op. Voor sommigen vormt een huwelijk de basis voor de aanvraag, bij anderen is dat een wettelijke samenwoning. Nog anderen willen hun kind of kinderen laten overkomen uit het buitenland. Of ze vragen gezinshereniging aan omdat ze een kind hebben dat in België werd geboren. Voor elk van die gevallen zijn specifieke voorschriften van toepassing, met meer of minder mogelijkheden, afhankelijk van geval tot geval. We polsten bij de betrokkenen naar hun contacten met de gemeentelijke diensten waarmee ze in aanraking kwamen. Die enkele getuigenissen geven vanzelfsprekend niet het hele verhaal weer van de mogelijke toepassingen van de regelgeving met betrekking tot gezinshereniging. Wel dienen ze als getuigenis van hoe de mensen die een dergelijke procedure opstarten, de procedure beleven.

Voor het loket

Op zoek naar het juiste spoor

Emmanuelle is Belgische en Rustan Oezbeek. In mei 2003 hebben ze elkaar ontmoet in Oezbekistan. Emmanuelle was daarheen gereisd voor haar werk. Ze bezwijkt voor de charme van Rustan, en de aantrekkingskracht blijkt wederzijds. Vrij snel beslissen ze om een gezamenlijke toekomst uit te bouwen.

Enkele weken na hun ontmoeting komt Rustan naar België om de familie van de jonge vrouw te ontmoeten, en kennis te maken met haar wereld. Emmanuelle keert in oktober van hetzelfde jaar terug naar Oezbekistan. Enkele maanden later neemt ze contact op met een advocaat. Ze wil weten hoe ze haar leven samen met Rustan op een duurzame basis kan uitbouwen. Ze willen voor Rustan in België een aanvraag voor een verblijfsvergunning indienen, zonder dat ze moeten trouwen. In die periode waren de voorwaarden voor gezinshereniging op basis van ongehuwd samenwonen echter nog niet opgenomen in de Belgische wetgeving. Bijgevolg werd de procedure opgestart op basis van artikel 9 alinea 2 van de wet van 15 december 1980, om humanitaire redenen op grond van gezinshereniging. Emmanuelle legt uit: "Ik weet nog dat ik een hele reeks

bewijzen voor onze relatie moest verzamelen: foto's, e-mailverkeer, gsm-facturen en een hele reeks andere documenten. Het lijkvige dossier werd behandeld door DVZ. Ik had een code gekregen waarmee ik de evolutie van het dossier kon volgen via de internetsite. Uiteindelijk liep het op een sisser af. Men beschouwde onze relatie als fictief. Na zes maanden gepalaver werd het duidelijk dat we het geweer van schouder moesten veranderen. Als je er de samenstelling van ons dossier bij telt, hebben we ongeveer negen maanden verloren".

Emmanuelle en Rustan besluiten om te huwen en op die basis een aanvraag voor gezinshereniging in te dienen. Emmanuelle getuigt: "Ik ben naar Samarkand vertrokken om te trouwen. Zonder familie of vrienden. Eerst had ik weer documenten, zoals mijn geboorteakte, vertaald in het

Oezbeeks, aan de plaatselijke autoriteiten moeten bezorgen. In mei 2004 zijn we getrouwd en daarna is Rustan naar de Belgische consulaire post gegaan om op basis van ons huwelijk de aanvraag voor gezinshereniging op te starten. Daar moest hij weer eens een hele reeks documenten bezorgen. Een beëdigde vertaler moest de huwelijksakte naar het Frans vertalen. De vertaling moest ook gelegaliseerd worden om aanvaard te kunnen worden door de Belgische autoriteiten”.

Rustan kwam in september 2004 in België aan met zijn visum D. Hij meldde zich aan bij de Brusselse

gemeente waar ze verblijven. Alles is zeer snel en probleemloos in orde gekomen: “De wijkagent kwam langs om vast te stellen of Rustan wel degelijk bij mij woonde. Daarna duurde het enkele weken voor er een tweede controle kwam, zonder dat men daarbij inbreuk deed op onze privacy. Rustan kreeg eerst een verblijfsvergunning voor vijf jaar; een roze identiteitskaart. Na vijf jaar kreeg hij een definitief verblijfsrecht”.

Vandaag woont het koppel met zijn twee kinderen in de provincie Namen.

Haar dochter laten overkomen

Mevrouw B. is afkomstig van Congo. In maart 2012 kwam ze in België aan. Ze bracht een jaar door in het Opvangcentrum voor asielzoekers in Aywaille. In maart 2013 heeft ze het centrum verlaten. Mevrouw B. wil liever niet ingaan op de problemen die haar naar België brachten. Ze kreeg het statuut van een persoon die subsidiaire bescherming geniet wegens het risico op zware aantasting van de fysieke integriteit als ze zou teruggestuurd worden naar haar land van herkomst. Nadat ze het statuut kreeg, onderzocht ze de mogelijkheden om haar dochter van 5 jaar, die bij haar grootmoeder in Congo gebleven was, te laten overkomen.

“ Ik wist niet goed tot wie ik me moest richten. Sommigen zeiden me dat ik met mijn statuut niet in aanmerking kwam om gezinshereniging aan te vragen. Om die reden heb ik raad gevraagd aan Convivial, een vzw in Brussel die zich bezighoudt met vluchtelingen. Ik werd doorverwezen naar Caritas International. Een sociaal assistente nam me onder haar vleugels en zei dat de procedure haalbaar was. De geruchten werden zo meteen de kop in gedrukt. De assistente legde me uit welke stappen ik moest ondernemen”. Mevrouw B. koos voor gezinshereniging gebaseerd op het

indienen van een aanvraag bij de diplomatieke instanties in het land van herkomst. Begin 2014 start de advocaat uit Kinshasa van Mevrouw B. de aanvraag op bij het Maison Schengen in Kinshasa, dat onder andere visumaanvragen behandelt. Eerst heeft hij een hele reeks documenten verzameld in het land, onder ander de geboorteakte van het meisje met een vervangende vonnis en de interpretatie hiervan, maar er zijn ook documenten van Mevrouw B. nodig, zoals fotokopieën van haar identiteitskaart, het geregistreerd huurcontract, het attest van een sociale ziekteverzekering,

en tenslotte ook het bewijs dat het kind wel echt ten laste is van de persoon die de gezinshereniging aanvraagt. Er werden eveneens kosten gemaakt om bepaalde documenten te legaliseren. "Het dossier werd in januari 2014 door mijn advocaat neergelegd en werd twee maand later doorgestuurd naar de Belgische autoriteiten, met name Dienst Vreemdelingenzaken. In maart 2014 kreeg ik een code om de vooruitgang van mijn dossier te volgen via het internet. Ik logde bijna elke dag in om te zien hoe de zaken ervoor stonden. In mei kreeg ik een positief antwoord".

Mevrouw B. had financiële steun nodig voor het transport van haar dochter, die vanuit Kinshasa naar Brussel moest reizen. Mevrouw B. nam contact op met Crédal, een Belgisch initiatief dat persoonlijke leningen toekent aan mensen met een bijzonder profiel. Nadat haar dossier goedgekeurd werd, kon Mevrouw B. een vlucht reserveren. Haar dochter kwam op 8 juni 2014 in Brussel aan. "Voorzien van identiteitspapieren, het visum B dat het Maison Schengen van Kinshasa afgeleverd had en een geboorteakte ging ik op 10 juni naar de dienst van de Brusselse gemeente waar ik verblijf om mijn dochter in te schrijven.

Er was een klein probleem: de naam op de geboorteakte en op het paspoort waren niet op dezelfde manier gespeld. Ik moest op vraag van de gemeente naar de ambassade van DR Congo om te bevestigen dat de twee documenten overeenstemden. Het document ter bevestiging heb ik bezorgd aan de gemeente waar ik verblijf. Op 16 juni bood ik me met mijn dochter aan en werden de documenten geregistreerd. Men bracht me op de hoogte dat de wijkagent in de loop van de komende weken zou langskomen. Op 22 juli heb ik me opnieuw met mijn dochter aangeboden om haar verblijf in België definitief te registreren".

Volgens Mevrouw B. is alles goed verlopen, zonder al te veel vertraging. Wel waren de bijhorende dossierkosten niet te verwaarlozen. Dat ze bijgestaan werd door een competente organisatie heeft haar enorm geholpen bij de procedure.

Wachten op de bruid

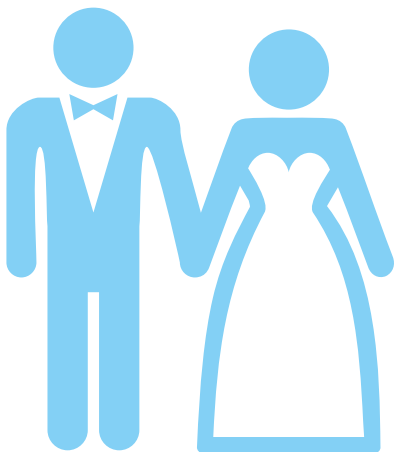
In goede en kwade dagen... De huwelijksbelofte geldt zeker en vast voor sommige koppels die de lange administratieve weg van gezinshereniging afleggen. In 2009 leerde Peter zijn huidige echtgenote kennen in Gambia. Op 14 december 2012 trouwde het stel in de hoofdstad Banjul. Na het huwelijksfeest keerde Peter terug naar Genk. Zijn echtgenote startte de procedure voor een visum D. Met dat visum voor een lang verblijf zou ze zich in België vestigen.

Voor de aanvraag moest Peters echtgenote naar de Belgische ambassade in Dakar, Senegal, want in Gambia heeft ons land enkel een ereconsulaat. Na een fikse dagreis, langs slechte wegen, die 's nachts bovendien gevaarlijk kunnen zijn voor een vrouw, diende ze er op 14 januari 2013 de aanvraag in.

Peter had gekozen voor de procedure waarbij zijn huwelijk eerst moest erkend worden door de gemeente, alvorens de gezinshereniging kon opgestart worden. Vooral omdat de gemeente Genk het huwelijk nog niet erkend had, kreeg Peter op 6 juli 2013 een negatieve beslissing van DVZ: het visum D voor zijn echtgenote werd geweigerd. "Ik

sliep slecht en besloot om initiatief te nemen", getuigt Peter. "Ik belde naar de gemeente en vroeg of ik meer informatie kon bezorgen over mijn echtgenote, mijn huwelijk, de Gambiaanse cultuur,... Ik wou er alles aan doen om te bewijzen dat ik een duurzame relatie had met mijn echtgenote en een lange geschiedenis met haar deelde. Ik kreeg een positief antwoord en dat was een keerpunt voor mij".

Peter kroop in de pen en schreef een lange mail, inclusief links naar video's en foto's van zijn leven met zijn echtgenote. De gemeente antwoordde dat ze de zaak in overweging zou nemen. Na enkele weken van stilte, stelde Peter voor om

langs te komen voor een persoonlijk gesprek. Opnieuw stemde de gemeente toe. “De gemeenteambtenaar nam begin november 2013 anderhalf uur de tijd voor mij en toonde alle begrip. Ik had het voordeel dat men in Genk veel ervaring heeft met veel vreemdelingen van heel verschillende nationaliteiten. Ik weet uit ervaring met iemand uit mijn naaste omgeving dat het in kleinere gemeenten veel moeilijker kan zijn”.

Ondanks het negatief advies van de Procureur des Konings heeft Stad Genk het huwelijk toch erkend. Vanaf begin december bracht de gemeente alle papieren in orde: de burgerlijke staat van Peters echtgenote, haar voorlopig rijksregisternummer, sociale zekerheid. Peter startte een nieuw procedure op bij DVZ en reisde

op 14 december, zijn huwelijksverjaardag, naar Gambia. In mei 2014 volgde de koude douche: een weigering van DVZ, waar men beweerde dat er geen bijkomende argumenten waren ondanks het feit dat de erkenning van het huwelijk bijgevoegd was. “Gelukkig bleef ik niet bij de pakken zitten”, zegt Peter. “Ik nam contact op met het Kruispunt Migratie-Integratie. Men verwees me door naar hun juridische dienst in Hasselt, waar ik heel goed geholpen werd. Ik kreeg de raad om mijn dossier zo volledig mogelijk te maken. Vliegtickets, facturen van hotelverblijven in Gambia... Alles voegde ik aan mijn dossier toe. De medewerker contacteerde DVZ en bepleitte mijn zaak. Drie weken later was alles in orde. Mijn echtgenote kon haar visum D afhalen op de Belgische ambassade in Dakar”. Sinds juli 2014 woont het koppel samen in Genk. Peters echtgenote volgt intussen een inburgeringscursus en lessen Nederlands. Momenteel heeft ze een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Maar er zijn beperkingen: als Peter overlijdt moet zijn echtgenote bijvoorbeeld terug naar Gambia.

Hoe kijkt Peter nu terug op het administratieve traject? “Wachten en geen informatie krijgen, dat was het ergste. Bovendien moet je heel

veel zelf uitzoeken. En dan is er de subjectiviteit waarmee ambtenaren je dossier behandelen. Ambtenaren zijn ook maar mensen die de beschikbare informatie interpreteren. Mijn echtgenote is een stuk jonger en ik weet dat een groot leeftijdsverschil een indicator voor een schijnhuwelijk is. Als ambtenaren van bij het begin de indruk hebben dat het om een schijnhuwelijk kan gaan, dan kleurt dat wel de hele verdere procedure.

Het is dan heel lastig om het tegendeel te bewijzen. Dat ik zelf initiatief heb genomen was volgens mij doorslaggevend. Ook de bereidwilligheid van de gemeente en van het Kruispunt Migratie-Integratie waren cruciaal. Ik vraag me wel af hoe mensen die het Nederlands minder machtig zijn, of snel geïntimideerd zijn, het redden tijdens de procedure...”.

m voeling te krijgen met de dagelijkse praktijk bij de gemeentelijke administratie, brachten we tijd door aan de zijde van de gemeentelijke ambtenaren, die de procedure voor gezinshereniging vertalen naar de praktijk. Zij worden geconfronteerd met de doelgroep en behandelen de dossiers alvorens ze door te spelen aan Dienst Vreemdelingenzaken. De ambtenaren van de gemeente staan op de eerste lijn wanneer ze een weigering moeten meedelen, wat niet steeds vlekkeloos verloopt. In dit onderdeel bekijken we de dagelijkse praktijk van twee gemeentelijke administraties, eentje in het zuiden en eentje in het noorden van het land.

Achter het loket

Achter het loket in Marcinelle

Lysiane Dogniaux werkt intussen 36 jaar als ambtenaar voor de gemeente Charleroi, waarvan 19 jaar op de dienst Vreemdelingen. Sinds 2001 staat ze aan het hoofd van die dienst. Gezinshereniging is een van de procedures die tot de taken behoort. De opdracht betekent dat er zich heel veel verschillende situaties voordoen die men technisch en administratief correct moet afhandelen. Maar er spelen evengoed menselijke factoren, zowel met de cliënt als met de collega's van de back office. Een ochtend bij de dienst Vreemdelingen geeft een beeld van al het werk dat verzet wordt.

Klokslag 8h00. Het oude gemeentehuis van Marcinelle, dat vroeger bewoond werd door de burgemeester van de streek, zijn schepenen en administratie, opent de deuren. Door de fusie van de gemeenten zijn de verschillende gemeentelijke diensten van de Stad Charleroi verspreid zijn over deze gemeentehuizen. Een twaalfstal mensen wacht voor de deur. Lysiane Dogniaux, de verantwoordelijke voor de dienst Vreemdelingen, deelt volgnummers uit. "Dat is een voorzorgsmaatregel die mijn medewerker en ik nemen opdat de verdeling in alle rust verloopt. Nog niet zo lang

geleden dromden er elke morgen tweehonderd mensen samen voor de ingang van dienst Vreemdelingen. Vaak resulteerde dat in strubbelingen en spanningen. Het was een echt gedrang. Momenteel is het veel kalmer: deze morgen in het bijzonder, want er zijn slechts negen volgnummers uit te delen. Over het algemeen zien we een honderdtal mensen op een voormiddag".

Voor elke aanvraag die te maken heeft met het wachtregister en het vreemdelingenregister moeten de inwoners van Groot Charleroi naar hier komen. Voor andere diensten

VASTSTELLING

De organisatie van het onthaal aan de loketten van de gemeentediensten die betrokken zijn bij de procedures rond gezinshereniging komt in moeilijkheden wanneer er een grote toestroom is. Naar gelang de gemeente wordt er met volgnummers gewerkt (nummers uitgedeeld aan het begin van de dag en, indien van toepassing, bij het begin van de namiddag, afhankelijk van de openingsuren van de dienst), of op afspraak.

bestaan er verschillende gedecentraliseerde afdelingen. Bij dienst Vreemdelingen behandelt men aanvragen die te maken hebben met het verblijf, de werkvergunning of asielaanvragen. Die laatste zijn talrijk door de aanwezigheid van een centrum van Fedasil in Jumet. De procedures voor gezinshereniging vallen eveneens onder de bevoegdheid van de dienst. Men behandelt er drie tot vier per dag. De burgers kunnen terecht aan zeven loketten die terzelfdertijd geopend zijn. "Ik heb nog de tijd gekend waarin drie loketten volstonden om aan de vraag te voldoen. Men heeft de capaciteit geleidelijk aan verhoogd omdat de aanvragen stegen, in het bijzonder door de uitbreiding van de Europese Unie. We hebben ons moeten aanpassen aan elk nieuw land dat deel uitmaakt van de Unie. De aanpassingen in de regelgeving leiden tot het gebruik van nieuwe tactieken door de aanvrager. Die tactieken kunnen aanleiding geven tot bepaalde misbruiken, die de wetgever vervolgens

probeert te beperken. Vandaar dat er regelmatig nieuwe maatregelen van kracht zijn, waar dan nog eens Europese richtlijnen bijkomen. Maar ook wettelijke beslissingen kunnen de kaarten dooreen schudden. Kortom: de materie is continu in verandering". In september 2008 heeft het beschikbaar stellen van elektronische verblijfsvergunningen de aanvragen letterlijk doen exploderen: hoewel het gaat om vergunningen die te allen tijde kunnen ingetrokken worden, heeft het feit dat ze voor een periode van vijf jaar gelden waarschijnlijk gezorgd voor een aanzuigingseffect. In die periode werden de diensten van Marcinelle bestookt door aanvragen. Elke morgen troepten meer dan 200 mensen samen voor de deur van de dienst. Zelfs de pers kreeg lucht van het probleem. "Het was nodig om toestroom de baas te worden, met name door op afspraak te werken en zo een grote toestroom te vermijden. Dat systeem was echter niet soepel en de wachttijden werden veel te

lang, wat dan weer problemen veroorzaakte voor de procedures. Vandaag is men teruggekeerd naar het systeem van volgnummers. Men let er heel goed op dat het onthaal heel vlot verloopt”.

Gekwalificeerd personeel

De gesprekken vinden in de loketzaal plaats. De aanvrager zit daarbij neer voor het bureau. Aan de zeven loketten roepen de bedienden om beurten een volgnummer af. Vandaag zijn ze eigenlijk met acht aan de slag aan de loketten. Een van de bedienden is namelijk nog lerende: ze woont de afspraken bij van een collega die haar al doende uitlegt hoe men juist te werk gaat rekening houdend met de situatie die zich aandient. Lysiane Dogniaux: “Het is niet evident om personeel aan te werven voor de dienst omdat de uurregeling veeleisend is. Als men aan het loket werkt, doet men dat acht uur aan een stuk. Het contact met de cliënt is een stressfactor: men moet de mensen managen, wat niet altijd evident is. Bijkomend is er nog werk aan de behandeling van de dossiers. Dat verklaart waarom de twaalf loketmedewerkers niet altijd aan het loket werken. Na een periode achter het loket krijgen ze tijd om hun dossiers te behandelen, aanvragen te doen bij de politie voor woonstcontroles,

Dienst Vreemdelingenzaken te contacteren, enz... De materie is verre van evident en sommigen kunnen daar niet aan wennen”. Naast schooling ter plaatse zijn er de site Gemcom², praktische handleidingen, nieuwe ontwikkelingen die Lysiane Dogniaux verzamelt en doorstuurt naar iedereen als er wijzigingen zijn (en die zijn er vaak). Ook probeert ze nieuwe medewerkers naar de opleidingen van DVZ te sturen zodat ze de kans krijgen om bij te leren.

Voor de verantwoordelijke van de vreemdelingendienst is de opstelling van de loketten niet optimaal. Er is immers geen enkele privacy bij de behandeling van de dossiers. “Een procedure zoals gezinshereniging vraagt om heel wat informatie en documenten die thuishoren in de privésfeer, zoals bijvoorbeeld het niveau van het inkomen. Wanneer je het bevel om het grondgebied te verlaten moet afleveren, is het ook niet evident om dat te doen terwijl iedereen daar getuige van is”. Hetzelfde geldt voor de ambtenaren die de dossiers behandelen en zij die ondersteunen: de organisatie van de 19 mensen die werken op de dienst maakt een herindeling van

|||||||

2. Zie deel III: Hulpmiddelen, opleidingen en koepelorganisaties

Saphir als informaticahulp

Aan het loket heeft elke ambtenaar een computer. De aanvragen worden onmiddellijk gecodeerd via de software van Saphir. De firma Civadis heeft die software op punt gesteld, maar een ambtenaar van de dienst is lang in contact geweest met de informatici van de firma om de software zo goed mogelijk aan de behoeften aan te passen. In Charleroi gebruikt men de software sinds 2012, maar de module "vreemdelingen" wordt niet in alle gemeenten gebruikt. De verantwoordelijke van de dienst benadrukt: "Gelukkig hebben we iemand op onze dienst die bezeten is van informatica. Die persoon heeft ons kunnen helpen om de software te implementeren. De software maakt ons werk echt gemakkelijker. Eens de basisinformatie gecodeerd is, genereert de computer automatisch alle documenten die we moeten afleveren, met de gegevens die we voorheen in de database hebben ingevoerd. Voorbeelden van dergelijke documenten zijn attesten van immatriculatie, bijlagen, de controles door de politie... Vroeger moest je alles manueel invoeren. Naargelang de vooruitgang van het dossier hebben de documenten een specifieke kleur, wat helpt om alert te blijven. Een verklaring van aankomst die bijvoorbeeld 90 dagen geldig is, kleurt rood als de vervalddag nadert".

Overigens worden sinds eind 2010 alle dossierstukken (paspoorten, attesten, geboorteaktes, bewijzen van inkomsten, attesten van de gezondheidszorg, enz...) ingescand en bewaard in een interne gegevensbank. Elk stuk kan vanop elke werkpost geraadpleegd worden. "Gelukkig heeft onze collega ervoor gezorgd dat onze printer uitgerust is met een functie voor de nummering van de documenten. Dat verlost ons van een heel omslachtig papieren archief, in elk geval voor de nieuwe dossiers, want de oude worden nog steeds op de omslachtige manier bewaard".

de werkvloer noodzakelijk: met een afgesloten ruimte voor elk loket om de privacy te verzekeren en werkruimtes die beter aangepast en moderner zijn. Maar eer het zover is, werkt men met de middelen die voorhanden zijn.

Kalmte

Elk dossier vraagt opvolging: alle documenten worden naar DVZ gestuurd, die beslist over de aanvraag. Men moet eveneens de aanvraag van een nummer in het Rijksregister aanvragen, wat onmiddellijk gebeurt voor inwoners van de Europese Unie en pas na de woonstcontroles bij de anderen. Nadat de beslissing van DVZ is meegedeeld, wordt het dossier niet definitief afgesloten. Er moeten immers regelmatig controles uitgevoerd worden. Zo kan men zich ervan verzekeren dat nog steeds voldaan wordt aan de voorwaarden voor het statuut van gezinshereniging. Elke ambtenaar volgt zijn dossiers op als hij niet aan het loket werkt. Hij scant dan de documenten in. De ambtenaren moeten ook de biometrische verblijfstitels afleveren. Daarvoor moeten ze foto's inscannen, digitale vingerafdrukken afnemen van de aanvrager en zijn handtekening elektronisch opslaan. In de back office zijn drie ambtenaren eveneens in de weer met louter

administratief werk. Deze morgen is het rustig in de lokettenzaal. Er wordt niet geschreeuwd, zoals vorige week toen een aanvraag voor gezinshereniging geweigerd werd omdat de persoon die het recht opende niet over voldoende bestaansmiddelen beschikte. Lysiane Dogniaux vult aan: "Soms moeten we de politie bellen omdat het uit de hand loopt. We doen er wel alles aan om dat te vermijden". Deze voormiddag werden twee dossiers gezinshereniging behandeld, waarbij de voorgelegde documenten werden gecontroleerd. De documenten zullen met de rest van het dossier naar DVZ gestuurd worden.

In hetzelfde gebouw huist ook de dienst "Application et Législations" die de akten die de aanvragers voorleggen analyseert in het licht van het internationaal privaatrecht. Soms stoot men op flagrante onjuistheden, zoals een geboorteakte die afgeleverd werd door een gemeente in een ander land dan het geboorteland van de aanvrager. Momenteel wil een dame haar kinderen laten overkomen uit DR Congo. Bij gebrek aan geboorteakten legt ze akten van bekendheid voor. En die moeten gecontroleerd worden. Een meneer uit Guinea, wiens asielaanvraag in 2012 goedgekeurd werd, wil

zijn vrouw en drie kinderen naar België halen. Intussen werd een vierde kind geboren. Als de kinderen met een visum D aankomen, maakt dat de zaken waarschijnlijk moeilijker voor de moeder, van wie het huwelijk met meneer niet vastgesteld is. Ook voor dat dossier worden de voorgelegde akten gecontroleerd en werden ze naar het parket gestuurd. In afwachting schrijft men de mensen in de registers in. Er zijn foto's nodig,

20,20 euro voor de documenten, maar ook afwezigheidsattesten voor de school en het werk van meneer. Het werk groeit aan, de volgnummers lopen op.

Om 11 uur wachten nog 24 volgnummers op behandeling. Het uitdelen van volgnummers stopt om een middagpauze mogelijk te maken. Om 13 uur start men opnieuw met nieuwe aanvragen.

Piste

De gemeenten zijn ervan overtuigd dat ze een belangrijke rol kunnen spelen in het opsporen van fraude, in het bijzonder bij het checken van documenten. Bepaalde gemeenten vestigen de aandacht van DVZ op de risico's van fraude. Andere vinden dat ze het mandaat niet hebben om onderzoeken uit te voeren. Voor het controleren op fouten in documenten, hebben sommige gemeenten bibliotheken aangelegd met de akten die het vaakst aangeboden worden door de kandidaat-gezinsherenigers; door te vergelijken kunnen ambtenaren het officiële karakter van het voorgelegd document bepalen. Andere gemeenten doen beroep op de politie of op organisaties die belast zijn met de repressie van vervalsingen, zoals CDBV (de Centrale dienst voor de bestrijding van valsheden).

Achter de balie in Gent

Onophoudelijk puzzelen

Erik Willems leidt het Infopunt migratie. Dat kwam er in 2012. Eenvoudig gesteld focust het Infopunt op juridische informatie en wijst het mensen ook de weg naar een netwerk van sociale diensten. Het Infopunt verlicht de druk aan de balie van het loket migratie, maar evengoed van de andere loketten in het Administratief Centrum aan het Zuid in Gent.

Vreemdelingenrecht is complex en werpt zodanig veel vragen op bij lokale besturen en hun partners dat onze expertisecel echt nodig werd. Van zodra er een langere uitleg nodig is over een procedure die te maken heeft met migratie, verwijzen de collega's aan de balie mensen door naar ons", zegt

Erik Willems. "We maken fysiek deel uit van het Administratief Centrum, waardoor we dicht bij onze cliënten staan. Tegelijkertijd kunnen we met onze collega's achter de balie informatie uitwisselen".

De medewerkers van het Infopunt verzorgen de permanentie tijdens

Piste

Sommige gemeentelijke administraties hebben een dienst die mensen wegwijs maakt alvorens een dossier geopend wordt. Dankzij die dienst weten kandidaat-gezinsherenigers welke dossierstukken ze bij elkaar moeten sprokkelen. Met die werkwijze vermijdt men dat de diensten Vreemdelingen, die de dossiers behandelen, overspoeld worden. De informatie kan ook via een internetsite of interactief aangeboden worden.

Hypermobiliteit

Erik Willems pleit ervoor om het stereotype beeld van de gezinshereniger opzij te zetten. "Natuurlijk zijn er gezinsherenigers die naar hier komen met de droom op een beter leven. We zien echter ook veel mensen die hypermobiel zijn. Ze strijken hier een poos neer met hun partner, maar kunnen binnen een paar maanden naar elders vertrekken voor hun job. Onze regelgeving is daar niet op afgestemd. Ofwel heb je hier recht op een kortverblijf van drie maanden, ofwel kom je in een lange procedure terecht die weinig flexibel is".

D visum

De meest eenvoudige procedure voor gezinshereniging is in veel gevallen het aanvragen van een D visum in het land van herkomst. Het probleem is dat consulaten vaak het C visum, een toeristenvisum, naar voren schuiven als een eenvoudiger en minder tijdrovend alternatief. Een toeristenvisum heeft echter grote nadelen. Zo mag je met een C visum, eenmaal in België aangekomen, niet reizen naar het buitenland en zit je eigenlijk minstens zes maanden vast tot de gezinshereniging hier geregeld is. Wat consulaten vaak ook vergeten te melden: voor het opstarten van de procedure in België heb je een pak documenten nodig uit het land van herkomst. Vanuit België aan een huwelijks- of geboorteakte komen in het thuisland kan een tijdrovend probleem zijn.

vijf voormiddagen en een namiddag. Mensen met vragen over migratie kunnen ook bellen en mailen. Vragen rond erg complexe procedures kunnen op afspraak behandeld worden. Erik Willems: “We krijgen ongeveer gans de wereld te zien. Tussen de 140 nationaliteiten zijn Turkije, Bulgarije, Marokko en Ghana het sterkst vertegenwoordigd. Jaarlijks beantwoorden we 7.000 vragen. Omdat de procedures ingewikkelder zijn voor hen, hebben vooral niet EU-burgers behoefte aan extra informatie”.

Grootste thema

Het Infopunt migratie werkt rond een viertal grote thema's, met gezinshereniging als koploper. Logisch, want gezinshereniging is het grootste instroomkanaal, met de meest complexe en veranderende regelgeving. Erik Willems: “Gezinsherenigers kloppen aan met heel gevarieerde vragen. Sommigen zijn vrij goed op de hoogte en komen dubbel checken, bijvoorbeeld rond de vereisten van bestaansmiddelen. Anderen komen onvoorbereid. Ze willen alles weten over alle procedures waarvoor ze in

VASTSTELLING

Een visumaanvraag indienen bij de diplomatieke post in het land van herkomst is een mogelijkheid voor de kandidaat-gezinshereniger. In het geval van een langdurig verblijf gaat het om een visum D, dat aan de grondslag kan liggen van een procedure voor gezinshereniging. Het voordeel van een visum D is dat men de documenten, die nodig zijn voor de procedure, al in het thuisland verzamelt. Men hoeft ze dus niet bij elkaar te krijgen eens men in België is. Toch gebeurt het vaak dat medewerkers van de diplomatieke post de kandidaat-gezinshereniger eerder richting toeristisch visum - dat geldig is voor drie maanden - oriënteren. Een toeristisch visum is makkelijker te behandelen, waarbij men de hete aardappel doorschuift naar de gemeentelijke autoriteiten in België. Vaak krijgt de kandidaat-gezinshereniger ook nog slechte informatie van het consulaat over de documenten uit het land van herkomst die nodig zijn om de gezinshereniging op te starten in België.

aanmerking komen. Afhankelijk van de nationaliteit en het statuut van diegene die het recht op gezinshereniging opent, zullen heel andere voorwaarden en procedureregels van toepassing zijn”.

Taalhoffelijkheid

Het Infopunt telt een zestal ambtenaren, onder wie mensen met een migratieachtergrond. Gezinsherenigers staat men te woord in het Nederlands, soms ook in het Frans, Engels, Turks, Arabisch en Spaans. Erik Willems: “Ik wijs er steeds op dat taalhoffelijkheid opgenomen is in de taalwetgeving. In de praktijk komt dat erop neer dat je Nederlands als voertaal gebruikt, maar in uitzonderlijke gevallen gebruik mag maken van een andere taal. Zo benutten we de talige competenties die we hier in huis hebben ook maximaal”.

De stad Gent garandeert trouwens de gratis vertaling naar het Nederlands van officiële documenten die nodig zijn voor een procedure. Een medewerker van de Tolk- en Vertaalservice Gent die instaat voor de aanname van de te vertalen documenten heeft zijn werkplek in het Infopunt.

Bronnen

Om de vele vragen te beantwoorden, sprokkelt het Infopunt informatie

samen uit heel veel verschillende bronnen. “Het is onophoudelijk puzzelen”, zegt Erik Willems. “Het overzicht behouden is niet evident, want je hebt niet enkel de Belgische regelgeving, maar evengoed Europese richtlijnen, uitspraken van het Europees Hof en de Raad van State, verschillende interpretaties bij DVZ,... Die informatiestroom proberen we tijdens onze teamvergaderingen te ordenen. Zelf vind ik de nieuwsbrieven van het Kruispunt Migratie-Integratie toegankelijk en betrouwbaar”.

Collega Nik Vanderscheuren van het loket Migratie vult aan: “Gemcom, de website die uitgaat van DVZ is een andere belangrijke tool voor ons. Jammer genoeg was de informatie niet steeds actueel. Dat had een reden: het redactiecomité kwam maar om de zoveel maanden samen. We hebben dat aangekaart en nu gaat het sneller. Alleen kopieert men nu gewoon de pagina’s uit het Belgisch Staatsblad, dat enkel de wijzigingen aangeeft. We moeten nu zelf het redactiewerk doen en passages in de wetteksten aanvullen of schrappen. Daar is er gewoon geen tijd voor. Ook informatie die niet langer actueel is, blijft op de Gemcom staan. Dat zorgt voor verwarring”.

Het ruimere plaatje

Het Infopunt waakt zorgvuldig over gelijke kansen en het sociale aspect van de procedure voor gezinshereniging. Erik Willems: "Personen met een handicap of een ernstige gezondheidsproblematiek bijvoorbeeld geven we bijzondere aandacht. Het komt voor dat een persoon met een handicap niet voldoet aan de voorwaarden van vereiste bestaansmiddelen. Als je die voorwaarde zonder onderscheid toepast, zou dat een discriminatie op basis van een handicap kunnen zijn. Dat strookt niet met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het is vaak moeilijk in te schatten of DVZ daar rekening mee zal willen houden".

Nik Vanderscheuren valt hem bij: "Men focust zo sterk op de verblijfs-wetgeving, dat men het ruimere plaatje uit het oog verliest. Neem

nu de biometrische verblijfskaarten. Daarvoor moeten burgers naar het loket komen om hun vingerafdrukken te laten nemen. Met mensen die om medische redenen niet naar het loket kunnen komen houdt men geen rekening. Als we dat aankaarten, antwoordt DVZ dat een biometrische verblijfskaart niet nodig is voor die personen. Daarbij vergeet men wel dat die beslissing in de praktijk grote gevolgen heeft. Met de afschaffing van de SIS-kaart is de verblijfskaart cruciaal voor de toegang tot en de terugbetaling van medische zorg".

DVZ

Het Infopunt krijgt soms te maken met administratieve slordigheden in dossiers. Erik Willems: "Bij fouten zijn er verschillende mogelijkheden. De gezinshereniger kan het opgeven of kan in beroep gaan, wat tijdverlies en advocatenkosten met zich meebrengt. Een nieuwe procedure

VASTSTELLING

Zaken zoals het nemen van vingerafdrukken voor de biometrische verblijfskaart zijn niet evident voor sommige kandidaat-gezinsherenigers, in het bijzonder mensen die het moeilijk hebben om zich te verplaatsen (door een ziekte of een handicap). Daarenboven veroorzaakt het niet hebben van de verblijfskaart bijkomende problemen.

starten is een andere mogelijkheid, maar dat betekent weer tijdverlies. We suggereren vaak een vierde mogelijkheid: samen met DVZ naar een oplossing zoeken. We contacteren dan ook DVZ met de vraag voor een herziening”.

Communicatie met DVZ blijkt belangrijk. Erik Willems: “Dankzij overleg met DVZ heb ik een genuanceerder beeld gekregen. Bij een visumaanvraag weigert DVZ soms omdat een gemakkelijk te verkrijgen document ontbreekt, ook al belooft de gezinshereniger dat hij het zo snel mogelijk zal bezorgen.

Bij gezinshereniging is DVZ namelijk gebonden aan strikte termijnen. Als die termijn verstreken is, moet DVZ

de aanvraag sowieso goedkeuren. Wanneer er stukken ontbreken, weigert DVZ daarom uit voorzorg. Als de papierwinkel snel in orde komt, is een herziening vaak mogelijk”.

Naast de eerstelijnsopdracht werkt het Infopunt ook beleidsondersteunend. Zo heeft het een vormingsaanbod en trekt het onder andere het netwerk rond vreemdelingenrecht in Gent.

Erik Willems: “Met verschillende partners zoals het Transithuis van het CAW (Centrum Algemeen Welzijnswerk), het OCMW of de buurtstewards toetsen we zaken af en kunnen we bepaalde signalen vroegtijdig detecteren”.

Tijdslijn

In Gent krijgen gezinsherenigers steeds een fiche mee. De fiche lijst alle documenten op die tijdens de procedure nodig zijn bij een bepaalde instantie. Documenten die in orde zijn worden afgevinkt. De fiche doet dienst als een soort tijdslijn: de gezinshereniger weet steeds waar hij staat in de procedure.

Deel II

**De praktijk
in de gemeenten
over het
hele land**

om de praktijk op de werkvloer te illustreren, werden per taalregio drie gemeenten geselecteerd op basis van hun diversiteit (kleine en grote gemeenten, verschillende soorten immigratie, verschillen in organisatie). De verantwoordelijken en medewerkers van de dienst Vreemdelingen van de negen gemeenten werden bevraagd: hoe vullen ze de dagelijkse realiteit van hun werk in? En hoe zetten ze de procedures voor gezinshereniging om in de praktijk? U vindt de verzamelde getuigenissen per taalregio.

In Brussel

Schaarbeek

Toeloop bij dienst Vreemdelingen

130.000 inwoners, van wie 30% mensen van buitenlandse afkomst. In totaal 130 verschillende nationaliteiten... Het is niet verwonderlijk dat de gemeente Schaarbeek veel aanvragen voor gezinshereniging moet behandelen. Precieze statistieken ontbreken echter. Bij de vreemdelingendienst van de gemeente Schaarbeek schat men dat een derde van de 26.134 inwoners die in het vreemdelingenregister ingeschreven zijn, te maken krijgt met de procedure voor gezinshereniging. De 22 ambtenaren van de dienst behandelen die procedure tussen zoveel andere door. Dominique Willems staat als verantwoordelijke in voor de coördinatie van het team.

An de zes loketten van de dienst Vreemdelingen van de gemeente Schaarbeek, ziet men dagelijks bijna 350 mensen. Het zijn niet allemaal mensen die langskomen voor de procedure voor gezinshereniging, maar een aantal aanvragen heeft wel te maken met de procedure, hoewel men er geen cijfers op kan plakken. Die donderdag zijn de gemeentediensten zoals elke donderdag langer open. Mensen die werken krijgen daardoor de

kans om na de kantooruren bij de gemeente langs te lopen. Die donderdag passeren tussen 8 en 19 uur bijna 700 mensen langs de bureaus van het gemeentehuis op de place Collignon.

Dominique Willems verduidelijkt: "Bij de aanvragen voor gezinshereniging weerspiegelen de meest voorkomende nationaliteiten de diverse samenstelling van de bevolking in onze gemeente. De Marokkaanse

inwoners zijn vrij sterk vertegenwoordigd, evenals de Fransen, Turken en Polen. Met het opheffen van de overgangsmaatregelen op het vlak van arbeidsmarktdeelname en het vrij verkeer van werknemers met bepaalde nationaliteiten, zitten de aanvragen voor gezinshereniging ingediend door Roemenen en Bulgaren in stijgende lijn, gezien de nieuwe mogelijkheden tot verblijf voor deze nationaliteiten. Voorheen konden die hier enkel een verblijfstitel krijgen op basis van hun professionele activiteit (met name als zelfstandige). Die regeling ging niet op voor hun familie". Afhankelijk van hoe de wetgeving evolueert, varieert de basis voor gezinshereniging van huwelijk, wettelijke samenwoning of lijn van afstamming. Een nieuwe aanpassing van de wet, daterend van mei 2014, maakt onze wetgeving conform aan een Europese richtlijn. De aanpassing breidt voor Europese staatsburgers bijvoorbeeld het

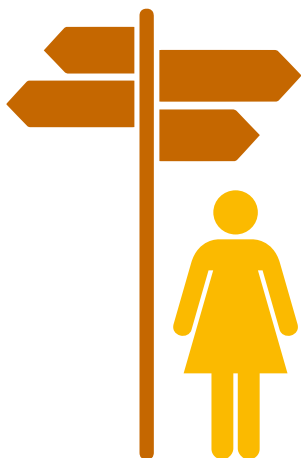
begrip familieleden die beschouwd worden als partners uit. Omdat dat begrip zich niet beperkt tot wettelijk samenwonenden voor die categorie van staatsburgers, verwacht men dat meer aanvragen tot gezinshereniging in de toekomst op die basis zullen opgestart worden.

Onthaal en oriëntatie

Bij de ingang van de administratieve diensten van de gemeente Schaarbeek gebeurt de toeleiding naar de loketten door bodes. Ze reiken volgnummers uit en baseren zich daarbij op de vraag die wordt geformuleerd, alsook op de identiteitspapieren of de verblijfstitel. Jammer genoeg zijn die loketbedienden niet opgeleid om basisinformatie te geven aan de burgers. Ze kunnen bijgevolg geen aanwijzingen geven over de procedure voor gezinshereniging of over de documenten die nodig zijn voor het dossier. Die tussenstap zou nochtans de werkdruk van de amb-

VASTSTELLING

Wijzingen in de wet- en regelgeving bieden gemeenten de kans om veranderingen aan te brengen die de kandidaat-gezinsherenigers 'helpen'. Ze doen dat in functie van gunstiger criteria, die echter niet noodzakelijkerwijs overeenkomen met de werkelijke situatie van de kandidaten.

tenaren aan het loket verminderen. De verantwoordelijke van de dienst Vreemdelingen verwoordt het als volgt: "Momenteel denken we erover na om binnen de gemeente een permanentie van de vzw Noorderzon te voorzien. Die vzw biedt hulp aan mensen uit Schaarbeek bij de stappen die ze zetten binnen de sociale, psychologische of wettelijke sfeer. De permanentie kan een eerste stap zijn vooraleer de aanvragers van gezinshereniging contact opnemen met de ambtenaren. Dat wordt reeds gedaan in bepaalde gemeenten zoals Anderlecht, waar het Participatiehuis een soort "wisseldienst" georganiseerd heeft, die mensen administratief op het juiste spoor zet". Ooit handelde de gemeente Schaarbeek het onthaal van nieuwkomers af op afspraak en dat aan een debiet van 25 dossiers per dag. Zo werden de quota gerespecteerd. Maar dat

volstond niet, gelet op de toevloed van aanvragen. Toen men het systeem in het begin toepaste, bedroeg de wachttijd 15 dagen voordat mensen bij de gemeente langs konden komen. Door de groei van de aanvragen groeide de wachttijd enorm: anderhalve tot twee maand voor het eerste contact met de gemeente. De situatie hield aan tot 2007. Toen viel men terug op het systeem van volgnummers. Vandaag zijn de wachttijden minder lang, hoewel er op bepaalde dagen een echte toevloed is. De gemiddelde duur van een eerste contact? Ongeveer 6 minuten, wat niet veel ruimte laat voor een lange uitleg...

Wat het taalbeleid betreft, neemt Dominique Willems duidelijk stelling in: "De wet staat ons enkel toe om de burger in het Frans of het Nederlands te woord te staan. De medewerkers worden niet verondersteld om Engels te spreken. Daarbij, als ze die taal niet voldoende beheersen is dat een bron van misverstanden en fouten. We spreken dus in principe geen andere talen, zelfs al hebben we ambtenaren die afkomstig zijn uit de Marokkaanse of Turkse gemeenschap. Wanneer het contact gespannen is, sta ik hen toe om in de taal van het herkomstland te spreken. Maar dat gebeurt niet systematisch".

VASTSTELLING

Dienstverantwoordelijken halen vaak het probleem aan van het personeelsbestand bij de vreemdelingendiensten van de gemeentelijke administraties. Het probleem heeft niet enkel te maken met het aantal ambtenaren, maar gaat ook over hun opleiding. Loketbedienden zouden niet altijd voldoende opgeleid en gemotiveerd zijn om zich onder te dompelen in de complexe materie, die bovendien erg veel wijzigt. Ook niet evident is het contact met de burgers, en daarbij geconfronteerd worden met stormachtige reacties, in het bijzonder bij de mededeling dat een dossier geweigerd wordt. Er zijn spanningen, conflicten die te maken hebben met een weigering rond de verblijfstitel.

Tenslotte kunnen de werkuren veeleisend zijn, want de taak beperkt zich niet enkel tot de uren achter het loket. Er komt administratief werk bij kijken. Dat alles zorgt voor een vrij grote turnover bij de diensten. Dat maakt het moeilijk om te kunnen rekenen op personeel dat opgeleid is in de materie en betrokken is bij zijn werk.

Opleiding en informatica

In de praktijk maakt men op basis van de identiteitskaart of het paspoort een onderscheid tussen Europese en niet-Europese staatsburgers. Dat onderscheid geeft de gemeentelijke ambtenaren de kans om zich te specialiseren, wat een voordeel biedt wegens de techniciteit van de wetgeving. De regelgeving rond gezinshereniging is een harde dobber en de wetgeving verandert geregeld, wat de taak van de ambtenaren er niet gemakkelijker op maakt. Dominique Willems: "De meeste loketbedienden worden aangenomen op basis van een niveau D. Dat maakt het verwerken van de materie rond bijvoorbeeld

gezinshereniging er niet eenvoudiger op: terwijl gezinshereniging alleen maar complexer wordt, blijft het niveau van de ambtenaren wat het is. Wat opleiding betreft, leren de ambtenaren meestal op de werkvloer. Een loket sluiten om een ambtenaar een opleiding te laten volgen kan niet. Er bestaat informatie en documentatie die uitgaat van DVZ. Er zijn opleidingen georganiseerd door DVZ of ADDE, de vereniging voor de rechten van vreemdelingen, waar men bepaalde ambtenaren naartoe stuurt. Rekening houdend met de complexiteit van de materie, is de turnover binnen de dienst belangrijk. Naast het werk aan het

loket, dat vermoeiend en veeleisend is op menselijk vlak (want er komen ook weigeringen bij kijken...), heeft men achteraf nog heel veel werk. Kort samengevat: de ambtenaar met de meeste ervaring in onze ploeg heeft zes jaar anciënniteit”.

Het digitaal behandelen van dossiers is niet aan de orde, hoewel onze gesprekspartner toegeeft dat dit de zaken zou vergemakkelijken. En toch... In de jaren 1990 heeft men een initiatief gelanceerd om de beslissingen van Dienst Vreemdelingenzaken op te nemen in het Rijksregister van de persoon, terwijl men ook de papieren behandeling van de dossiers en documenten (akten van de burgerlijke staat, diverse bewijzen en attesten) aanhield. Die dubbele aanpak gaf aanleiding tot zoveel problemen dat men in 2007 teruggekeerd is naar het principe van “alles op papier”. Dominique

Willems ziet het inscannen van de documenten als een mogelijke piste, maar daarvoor is politieke goodwill nodig en zijn ook de nodige middelen onontbeerlijk.

Knelpunten

Binnen de administratie in Schaarbeek is er nog een ander belangrijk pijnpunt rond de aanvraag voor gezinshereniging. Tussen het moment dat de burger zijn aanvraag indient en het moment waarop Dienst Vreemdelingenzaken zijn advies moet uitbrengen over de verblijfsvergunning, mogen er maximaal zes maanden verstrijken. Zijn de zes maanden verstreken en is er geen beslissing genomen door DVZ? Dan wordt de aanvraag ontvankelijk verklaard en moet de verblijfsvergunning aan de persoon afgeleverd worden door de gemeente, zelfs wanneer de vergunning later voorwerp kan zijn van een onderzoek en

VASTSTELLING

Een moeilijkheid die gelinkt is aan gezinshereniging: de controles die moeten uitgevoerd worden in het kader van de vereisten die Dienst Vreemdelingenzaken stelt, in het bijzonder de samenwoning of het effectieve domicilie van een persoon op een bepaald adres. Het gebrek aan effectieven op het politieniveau dat met die onderzoeken belast is, kan invloed hebben op het verdere verloop van de procedure gezinshereniging.

Schaarbeek, pilootgemeente

Samen met andere Franstalige gemeenten neemt Schaarbeek deel aan een pilootproject, opgestart in 2004. Oorspronkelijk was het de bedoeling om illegale immigratie te bestrijden, maar de doelstellingen zijn intussen veranderd. Momenteel streeft men naar het verbeteren van de contacten tussen Dienst Vreemdelingenzaken en de gemeentelijke administratie. Dominique Willems: "We testen uit wat er gebeurt als er veranderingen zijn in de wetgeving en als Dienst Vreemdelingenzaken nieuwe manieren om daar mee om te gaan implementeert. We werken ook samen om bepaalde documenten te vereenvoudigen, zoals bijvoorbeeld het rapport over samenwoning dat gevraagd wordt in het kader van gezinshereniging. Oorspronkelijk telde het negen bladzijden. Men is er in geslaagd het terug te brengen tot vier. Maar het vraagt allemaal tijd en aanpassingen die niet gemakkelijk in de praktijk om te zetten zijn, gezien het aantal aanvragen dat we moeten behandelen op het grondgebied van Schaarbeek".

Er bestaat ook een werkgroep die zich bezighoudt met de vreemdelingendiensten van de Brusselse gemeenten. De werkgroep ontstond drie jaar geleden, maar stond maanden in sluimermodus. Sinds kort is hij weer geactiveerd. Nu kan men elkaar weer ontmoeten en praktijken uitwisselen, hoewel de ene gemeente de andere niet is.

De gemeente Schaarbeek maakt eveneens deel uit van de groep GTI 19, een Brusselse werk- en informatiegroep die de administratieve verantwoordelijken van de bevolkingsdiensten uit de Brusselse regio verzamelt. De groep benadert, vanuit een breder perspectief, de administratieve knelpunten die te maken hebben met het beleid rond bevolking op gemeentelijk niveau.

kan ingetrokken worden als de voorwaarden niet vervuld zijn.

Na het indienen van de aanvraag bij de vreemdelingendienst, wordt het vervolg van de procedure bepaald door de vaststelling van woonst in de gemeente. Die vaststelling gebeurt door een wijkagent van de lokale politie. Bij de meerderheid van de vaststellingen van woonst door de politie moet men rekening houden met een vertraging die tot twee of drie weken kan oplopen. Het is echter een feit dat een aantal van die onderzoeken veel meer tijd in beslag neemt. De vertraging kort de tijd die Dienst Vreemdelingenzaken over heeft voor zijn advies gevoelig in. Vooral het grote aantal aanvragen tot inschrijving (hoofdzakelijk van EU-burgers) zorgt ervoor dat

de termijn overschreden wordt en dat de procedure inefficiënt wordt.

Het is bijgevolg niet vanzelfsprekend voor de ambtenaren om dergelijke procedures tot een goed einde te brengen, vooral omdat de materie complexer geworden is. Daardoor moeten de gemeenten steeds meer documenten verzamelen in het kader van dergelijke dossiers en moeten ze vrezen voor de geldigheid van een deel ervan. Steeds meer worden de gemeenten betrokken bij de beslissingen over bepaalde aspecten van de gezinshereniging. Zo heeft de gemeentelijke politiek het aantal dossiers dat moet behandeld worden rond het aanvaarden van nieuwe inwoners opgevoerd, wat het werk er niet gemakkelijker op maakt.

Piste

Veel gemeentelijke diensten zijn voorstander van pilootgroepen en andere structuren gericht op het delen van informatie rond gezinshereniging.

Oudergem

Gezinshereniging van hoog niveau

In Oudergem, de groene gemeente van Brussel die aan grenst aan het Zoniënwoud, heeft men respect voor de omgeving en is de bevolking vrij geprivilegieerd. Die context heeft een impact op de aanvragen voor gezinshereniging. Die zijn voor het merendeel afkomstig uit het milieu van gegoede expats. In de gemeente worden de procedures voor gezinshereniging zonder al te veel moeilijkheden behandeld.

Oudergem kan men qua bevolkingsaantal terecht omschrijven als een kleine Brusselse gemeente. De inwoners van Oudergem vertegenwoordigen 2,9 % van het bevolkingsaantal van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gemeente telt 32.000 inwoners, onder wie 27 % vreemdelingen (8.718 personen). Hun profiel is vrij specifiek in vergelijking met andere gemeenten van de hoofdstad. De belangrijkste gemeenschap niet-Belgen is de Franse (19,8%). Daarna volgen de Japanners (11% van de niet-Belgen), de Italianen (7,4%), Spanjaarden (6,1%) en Polen (5,9%) (de cijfers zijn afkomstig van www.monitoringdesquartiers.irisnet.be/).

De bevolking van Oudergem heeft het financieel ook relatief comfortabel, met een gemiddeld inkomen dat hoger ligt dan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in de rest van het land. Ook de activeringsgraad ligt hoger en de werkloosheid bij gevolg lager. De bevolking van Oudergem heeft het dus relatief goed. Emmanuel Gohy, verantwoordelijke voor de dienst Vreemdelingen van de gemeente, geeft aan dat dit comfort weerspiegeld wordt in de aanvragen voor gezinshereniging. "De aanvragen die we behandelen gaan heel vaak uit van hooggekwalificeerde professionals die zich met hun familie in Brussel komen installeren. We hebben bijvoorbeeld een

belangrijke concentratie van mensen die afkomstig zijn uit Japan, omdat er zich op het grondgebied van onze gemeente een Japanse school bevindt. De gezinshereniging wordt meestal aangevraagd voor de echtgenote, die niet werkt, en voor de kinderen. De aanvragers komen meestal aankloppen met heel solide dossiers; samengesteld uit gelegaliseerde en geapostilleerde documenten. Het zijn de werkgevers, de relocation agentschappen (die de wereldwijde verhuizingen regelen) of ook nog advocaten die zich bezighouden met de uitwerking van de dossiers voor gezinshereniging. We worden weinig gecontacteerd voor inlichtingen en de dossiers zijn meestal volledig vanaf het moment dat ze ingediend worden. We hebben eveneens aanvragen die uitgaan van niet-Europeanen die ofwel geregulariseerd zijn of in het verblijfsregister voorkomen. Maar dat soort aanvragen komt veel minder voor”.

Bepaalde staatsburgers uit Japan, de Verenigde Staten, Canada of Brazilië zijn vrijgesteld van visumplicht wanneer ze naar Europa komen. Bijgevolg mogen de dossiers voor gezinshereniging hier opgestart worden, op voorwaarde dat de persoon hier is onder de voorwaarden van een toeristisch verblijf (ofwel sinds minder dan drie maanden op het grondgebied is). Voor anderen wordt de procedure opgestart via de Belgische ambassade in het land van herkomst. De procedure is veel eenvoudiger voor de gemeente omdat DVZ zich reeds op voorhand uitgesproken heeft over de ontvankelijkheid van de aanvraag voor gezinshereniging. De aanvragers komen aan met een visum D en na het registreren van de gegevens en de documenten, kunnen de verblijfsvergunning en de elektronische kaart direct afgeleverd worden door de gemeente. Hetzelfde geldt voor de aanvragen van Europese

VASTSTELLING

Volgens de gemeentelijke administraties bestaat er bij kandidaat-gezinsherenigers een zeer groot verschil in de kennis over de procedure, voorwaarden en de nodige documenten. Sommigen zijn heel goed op de hoogte, andere tasten in het duister. Ook de kennis van de nationale talen is heel divers.

staatsburgers zoals de Fransen, die ruim vertegenwoordigd zijn in Oudergem. De gemeente handelt de aanvragen af zonder contacten met Dienst Vreemdelingenzaken. Bij alle procedures voor gezinshereniging functioneert de gemeente als de toegangspoort. Maar voor een hele reeks aanvragen ligt de uiteindelijke beslissing bij DVZ. Met het oog op het controleren van de documenten, heeft de gemeente de mogelijkheid om tijdelijke verblijfstitels af te leveren.

Een gepersonaliseerde aanpak

Dienst Vreemdelingen van Oudergem behandelt jaarlijks een duizendtal dossiers. Dat komt neer op een voltijds equivalent van 3,5. Gezinshereniging maakt een derde van de aanvragen uit. De dienst werkt volgens een systeem waarbij een afspraak wordt gemaakt om bepaalde inlichtingen te verzamelen of, indien alles duidelijk is, voert men alle dossierstukken in. De lijst daarvan kan variëren, afhankelijk van het type aanvraag voor gezinshereniging. "Als we beschikbaar zijn, is het steeds mogelijk om zich zonder afspraak aan te bieden aan het loket. We kunnen een aantal richtlijnen geven, waarbij we, afhankelijk van het precieze profiel van de aanvrager, op een lijst de

noodzakelijke stukken (paspoort, huwelijksakte, attesten, bewijs van inkomsten,...) kunnen aanduiden. Bij sommige aanvragen, bijvoorbeeld die op basis van artikel 10 van de vreemdelingenwet, waarbij het om de aanvragen van niet-Europeanen gaat, is het noodzakelijk dat alle documenten meteen verzameld worden. Andere aanvragen, die bijvoorbeeld gebaseerd zijn op artikel 40 van dezelfde wet, geven drie maanden de tijd voor het dagtekenen van de aanvraag opdat men de noodzakelijke stukken zou kunnen leveren".

Het systeem met afspraken maakt het mogelijk om het werk op de dienst te organiseren. Men kan zo ook verzekeren dat alle personen die betrokken zijn bij de gezinshereniging echt zijn, want ze moeten zich persoonlijk aanbieden. De duur van de afspraak is afhankelijk van het aantal mensen dat betrokken is bij de procedure en heeft ook te maken met het coderen van de verschillende identiteiten (ongeveer tien minuten per persoon). De ambtenaren van de dienst zijn genoodzaakt om behalve Frans en Nederlands ook vaak Engels te praten met de aanvragers, omdat dat de communicatie vergemakkelijkt. Als het niet lukt in die talen, vraagt

men aan de persoon om terug te komen met iemand die kan instaan voor de vertaling.

Op het vlak van opleiding kan de dienst rekenen op de database van Gemcom, die er speciaal is voor gemeenteambtenaren. De database geeft informatie over de regelgeving en de toepassing daarvan.

Klippen omzeilen

Volgens Emmanuel Gohy maakt de complexiteit van de regelgeving rond gezinshereniging de uitvoering van die regels helemaal niet gemakkelijk. Bijkomend verschillen de gemeenten soms in hun aanpak, in het bijzonder wat betreft het vragen van bepaalde documenten die niet vereist zijn door de wet. Dergelijke verschillen begrijpen de aanvragers niet altijd. In Oudergem ligt de verstandhouding met Dienst Vreemdelingenzaken goed: er wordt overlegd met DVZ om de geldende voorschriften of de opvolging van de dossiers te verduidelijken. “DVZ is duidelijk afhankelijk van politieke belangen. Dat veroorzaakt regelmatig veranderingen in de besluitvorming. Op het terrein is men vaak ontsteld omdat bepaalde maatregelen doorgevoerd worden. De wet is niet altijd eenvoudig toe te passen in functie van de specifieke

gevallen, met soms vrij gecompliceerde vertakkingen, die we moeten behandelen. De gemeente staat op de eerste lijn en moet soms procedures toepassen die niet altijd goed overwogen zijn of die lijden onder een slechte coördinatie, bijvoorbeeld tussen DVZ en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarom is het belangrijk dat er overlegmomenten zouden zijn”.

De toegewijde ambtenaar heeft spijt dat de dossiers niet digitaal kunnen behandeld worden. “Het is mijn droom om binnen een digitale omgeving te werken, zoals dat trouwens bij DVZ het geval is. Daarvoor zou ik moeten beschikken over materiaal om te scannen. Ik ben namelijk nog steeds verplicht om stukken naar DVZ te faxen, met bladzijden die niet doorkomen of onleesbaar zijn. Dat kost veel tijd. Als ik gescande kopieën zou kunnen hebben, die opgeslagen worden op de computer en voor iedereen toegankelijk zijn via de server, dan zou mijn taak eenvoudiger worden. Dan zou ik niet steeds de papieren dossiers moeten bovenhalen om dingen te controleren, een adreswijziging door te voeren, een rapport van samenwoning te maken of een werkvergunning af te leveren. Ik verlies veel tijd met het openen van kasten en dat is jammer”.

VASTSTELLING

Dossiers aanvullen of doorsturen naar Dienst Vreemdelingenzaken gebeurt bij de gemeenten helemaal niet gestroomlijnd op het vlak van techniek. Sommige maken nog gewoon gebruik van de post en werken dus op papier. Andere gebruiken de fax, nog andere e-mail, in combinatie met papier of exclusief elektronisch.

Fraude opsporen

Emmanuel Gohy vindt dat dossiers of elementen ervan soms vrij onrustwekkend zijn als het om zogenaamde “grijze” huwelijken gaat. “Er is dan een aanzienlijk leeftijdsverschil tussen mensen. Meneer is 62 jaar en mevrouw 25. Men zegt dat er op liefde geen leeftijd staat, maar als de onregelmatigheden echt te groot zijn, kunnen we ons vermoeden mededelen aan Dienst Vreemdelingenzaken. Het is dan aan hen om het verder uit te zoeken. Sommige dossiers op basis van wettelijke samenwoning zijn lege dozen. Soms bevatten ze enkel vier foto’s van “het koppel” op een strand. Maar ook dan is het aan DVZ om dat te onderzoeken. Van onze kant delen we de eventuele weigering van verblijf mee. De gemeenten hebben de plicht om na te trekken of er wel degelijk sprake is van wettelijke samenwoning bij de opstart van de procedure. Nadien is het de wijkagent die jaarlijks de stand van zaken op het terrein controleert. Soms krijgen we ook te maken met identiteitsbewijzen die niet conform lijken: Brazilianen die Portugezen worden. Of Moldaviërs die zich voordoen als Roemenen. Het is aan de politie om de voorgelegde papieren te controleren en de conformiteit ervan te bevestigen. In het verleden kreeg ik ooit te maken met een vreemde carroussel waarbij Britten op leeftijd aanvragen voor gezinshereniging opstartten voor Indische staatsburgers. Dat leek me verdacht en ik heb DVZ op de hoogte gebracht. Maar over het algemeen gebeurt dat vrij zelden. Nog steeds in het kader van de strijd tegen fraude moet men voor de verblijfskaarten van niet-Europeanen biometrische gegevens inzamelen - een foto van de persoon en digitale vingerafdrukken die afgenomen worden met een apparaat dat geleverd wordt door de FOD Binnenlandse Zaken, en deels gefinancierd wordt door de staat, maar eveneens door de gemeenten.”

Koekelberg

Geen laksheid op de vreemdelingendienst

De gemeente Koekelberg telt 21.000 inwoners. Het aantal personen dat ingeschreven is in het vreemdelingenregister is in tien jaar (van 2004 tot 2014) gestegen met 181,25%. Dat heeft gevolgen voor het aantal procedures voor gezinshereniging die opgestart worden in de gemeente.

Op de werkvloer zijn er velerlei aanvragen die moeten behandeld worden. De gemeente is heel nauwgezet wat betreft het verzamelen van de documenten en andere stukken die in het dossier moeten voorkomen. De behandeling is complex en de contacten met de burger lopen niet altijd van een leien dakje.

Philippe François, directeur van dienst Vreemdelingen in Koekelberg en zijn adjunct Sandrine Volant benadrukken op voorhand dat de praktijk rond de procedure voor gezinshereniging met betrekking tot vreemdelingen heel complex is. "In Koekelberg zijn de vreemdelingen van niet-Europese origine overwegend van Marokkaanse afkomst. De Congo-lezen komen op de tweede plaats. Wat de Europeanen betreft, zijn de Roemenen heel sterk aanwezig in

de gemeente (samen met enkele Polen, Fransen en ook Spanjaarden). De nieuwe Europeanen, dat zijn burgers die onlangs toegetreden zijn tot de EU, zijn vrij talrijk in onze gemeente en ze zijn niet steeds makkelijk om mee om te gaan. Documenten voorleggen die hun verblijf rechtvaardigen? Een groot aantal van hen begrijpt niet dat we hen dat vragen. Of vertoont daar in elk geval weerstand tegen. Ze gaan er namelijk van uit dat ze als Europeanen geen enkel document moeten

voorleggen. Ze beroepen zich op het vrije verkeer van goederen en personen, halen de Schengenruimte aan, als solide argumenten om in België te (ver)blijven. Dat gaat ook op voor andere Europeanen. Exemplarisch is de Europese staatsburger die verschillende missies deed voor de Europese commissie, die gewerkt heeft voor diplomatieke of consulaire missies, of voor internationale organisaties en die in functie daarvan op Belgisch grondgebied verbleef, in sommige gevallen voor veel jaren. Eens de opdracht volbracht of beëindigd, kan die persoon hier niet blijven zonder een statuut te hebben. Daarbij stelt het feit dat de persoon een Europeaan is hem niet vrij van

een melding van aanwezigheid, en het verkrijgen van een verblijfstitel op basis van bepaalde documenten. Die mensen hebben moeite met onze inspanningen om hun aanwezigheid in België te laten staven. Over het algemeen bezorgen ze de nodige documenten niet en reageren ze niet op onze oproepen”.

Voor die mensen moet men een statuut kiezen dat hen toestaat om meer dan 90 dagen op Belgisch grondgebied te verblijven. Gezinshereniging is een van de mogelijkheden, maar er zijn er meer. Het feit dat het om een bezoldigde werknemer gaat (wat niet de gemakkelijkste weg is, want men moet dat bewijzen),

VASTSTELLING

Het onbegrip tussen burgers en de gemeentelijke diensten kan in veel gevallen verklaard worden door het feit dat er geen rekening wordt gehouden met de verblijfstitels. Wanneer nieuwe landen toetreden tot de EU, of algemener tot Europa, zijn de inwoners ervan niet vertrouwd met de voorwaarden die vervuld moeten zijn om in aanmerking te komen voor een verblijfstitel. Sommigen denken dat het simpele feit Europeaan te zijn de garantie is om voor lange tijd op Belgisch grondgebied te verblijven, wat niet het geval is. Zowel voor Europese als niet-Europese staatsburgers moet aan voorwaarden voldaan worden en moet men bepaalde bewijzen aandragen. Om het onbegrip tegen te gaan is er nood aan betrouwbare informatie die algemeen verspreid wordt, of dat nu in het land van herkomst is of in België, dat heeft geen belang.

of een zelfstandige of een werkzoekende verleent toestemming om op het grondgebied te verblijven. "Soms gebeurt dat in die laatste gevallen wat te makkelijk", benadrukt Philippe François. Over voldoende bestaansmiddelen beschikken om niet afhankelijk te zijn van steun en andere uitkeringen van publieke instellingen is een andere toegangspoort.

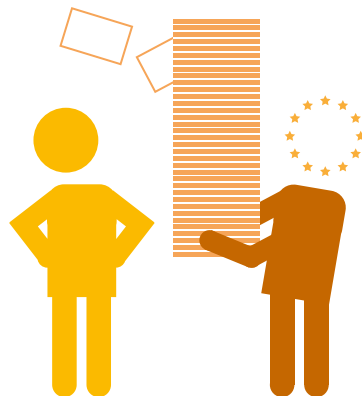
Voor de niet-Europeanen is gezinshereniging volgens de ambtenaar de meest eenvoudige procedure om een verblijfstitel te verkrijgen. "Op voorwaarde dat de persoon die gezinshereniging wil iemand vindt die het recht opent op gezinshereniging, in alle eerlijkheid of niet, wat voor ons een moeilijkheid is waar we moeten mee omgaan". (zie kader). Voor het merendeel gaat het bij gezinshereniging om echtgenoten of partners en in mindere mate om minderjarige kinderen. In Koekelberg gaat het om 250 tot 300 procedures per jaar.

Intense controles, ondanks minder mankracht

Als men Philippe François vraagt hoe de ploeg van dienst Vreemdelingen samengesteld is, antwoordt hij categoriek: "We zijn onderbemand hoewel het bureau controle van gemeenten aanbeveelt dat we versterking krijgen". Volgens Sandrine Volant is het

symptomatisch om vast te stellen dat er in de gemeente meer en meer vreemdelingen zijn en steeds minder ambtenaren. "Het aantal dossiers van vreemdelingen is tussen 2004 en 2014 verdrievoudigd van 1.099 naar 3.091 (vreemdelingenregister en wachtregister, zonder de personen bij te tellen die niet opgenomen zijn in het Rijksregister: de illegalen die een regularisatie aangevraagd hebben). In 2004 waren we met 5 effectieven en hielden we ons niet bezig met Europeanen. Vandaag zijn we met 4 en behoren ook de Europese dossiers tot ons takenpakket. En die dossiers worden steeds talrijker".

Het team van Koekelberg beschouwt zichzelf op een bepaalde manier als het slachtoffer van de nauwgezetheid

Echt of vals?

De problematiek van schijnhuwelijken of het veinzen van wettelijke samenwoning lijken steeds meer voor te komen volgens het diensthoofd van de dienst Vreemdelingen. Zelfs nu er als gevolg van de aanpassing van de artikelen 1476 en volgende van het burgerlijk wetboek in juli 2013 bepaalde hulpmiddelen gestemd werden om fraude tegen te gaan. "Er waren zodanig veel problemen dat de wetgever overmand werd door de situatie". De voorschriften betreffende gezinshereniging evolueren continu. Een voorbeeld daarvan is gezinshereniging met het oog ascendenten naar België te laten overkomen. De mogelijkheden daartoe zijn aanzienlijk verminderd, "wat de nieuwe Belgen irriteert", aldus Sandrine Volant. Alleen Europeanen hebben nog het recht op gezinshereniging om een ouder te laten overkomen. Geveinsde erkenningen van kinderen nemen daarentegen toe, ook als gevolg van bepaalde wettelijke aanpassingen. "Tegenwoordig betaalt men mensen om Belgische kinderen te erkennen zonder dat er sprake is van een biologische band tussen hen (de wet eist dat niet): voor zover er zich geen andere vader aangegeven heeft en voor zover de moeder akkoord gaat met die erkenning, werkt dat en kan de gezinshereniging geschieden op basis van een lijn van afstamming die onlangs vastgesteld werd. Het parket en de FOD Binnenlandse Zaken dringen aan op de grootste voorzichtigheid en organiseren opleidingen om onze aandacht te vestigen op dergelijke toestanden".

waarmee het zijn werk doet. "We zijn voor alle procedures nauwgezet, aandachtig, veeleisend. Kortom zo weinig laks als het maar kan. Die houding brengt veel werk met zich mee bij het behandelen van de dossiers en de daaropvolgende controles die we nauwgezet uitvoeren. Bijvoorbeeld met betrekking tot gezinshereniging: op basis van wettelijke samenwoning verwerfde men voorheen het definitieve verblijfsrecht na drie jaar. Nu is dat vijf jaar, maar binnen die termijn moet men elk jaar de stand van zaken van die wettelijke samenwoning onderzoeken. We vragen dan aan de wijkagenten om elk jaar een onderzoek te doen naar de samenwoning". Wat de ambtenaar boos maakt en zijn diensthoofd heel wat frustraties bezorgt, is het feit dat het intrekken van de verblijfstitel op basis van vaststellingen uitgevoerd op het terrein de exclusieve bevoegdheid van Dienst Vreemdelingenzaken is. Het gebeurt bovendien zelden volgens Philippe François dat men een verblijfstitel intrekt, zelfs indien er geen sprake meer is van wettelijke samenwoning binnen de termijn van vijf jaar. "Voor DVZ is een huwelijk van drie jaar al een oud huwelijk en als er bijkomend een kind in het gezin is, moet men zeker niet meer rekenen op een reactie. Ik kruip vaak in de pen om te reageren op die gelatenheid, maar ik

krijg nooit antwoord. Ik moet wel toegeven dat we de wet heel rigoureuus toepassen, maar we stellen vaak vast dat die inspanningen niets opleveren. Het ergste is dat, zelfs wanneer men toegeeft dat een verblijfstitel moet ingetrokken worden, die beslissing nooit zal uitgevoerd worden omdat de bevelen om het grondgebied te verlaten heel zelden uitgevoerd worden. We doen ons werk, maar DVZ geeft ons geen erkenning daarvoor... al te vaak houdt het daarmee op."

Er zijn ook juridische onhandigheden vindt Philippe François, zoals het geval was bij de elektronische kaarten voor een termijn van vijf jaar bij de Europeanen. Europese studenten krijgen diezelfde kaart ook. "Ze worden echter niet noodzakelijkerwijs opnieuw als studenten ingeschreven tijdens die vijf jaar. In Koekelberg gaan we elk jaar over tot het controleren van de inschrijving van elke student aan een onderwijsinstelling. We zijn daar niet toe verplicht, maar er is niets dat ons dat verbiedt. Dat vraagt rigueur, tijdschema's, onderzoeken die uitgevoerd moeten worden. Onze taak wordt er niet gemakkelijker door. Maar er is geen reden om die controles niet uit te voeren"³.

|||||||

3. Sommige leden van het begeleidingscomité hadden op juridische gronden twijfels ten aanzien van een dergelijke praktijk.

Praktisch

Bij de dienst Vreemdelingen van Koekelberg werkt men uitsluitend op afspraak; dit in tegenstelling tot andere gemeenten waar men volgnummers uitdeelt. Een krachtige elektronische agenda werd op punt gesteld door de informaticadienst van de gemeente. Philippe François: "We hebben ervoor gekozen om de aangevraagde afspraken 's morgens toe te kennen en om in de namiddag op te roepen. We doen er alles aan om ervoor te zorgen dat alles geordend verloopt. Dat is niet altijd zo eenvoudig door de gevraagde documenten en doordat de taal voor problemen zorgt. We praten immers geen Tsjechisch of Arabisch. Daar hebben we vertalers voor nodig. Over het algemeen is de sfeer niet erg ontspannen: mijn vrouwelijke collega's worden uitgeoeterd, meer dan de mannelijke collega's.

We werden al enkele keren geconfronteerd met fysieke bedreiging, geroep. Het is een zware job en een bevel tot het verlaten van het grondgebied afleveren is verre van leuk. Kortom: de stress is vrij voelbaar op de dienst".

Om op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen op wettelijk vlak, heeft de dienst Vreemdelingen van Koekelberg vanzelfsprekend toegang tot de Gemcom site. Men volgt de opleidingen van Dienst Vreemdelingenzaken en andere organisaties zoals het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Men brengt ook om de drie, vier jaar een bezoek aan DVZ om de gemeente voor te stellen, wat directe contacten mogelijk maakt. "Het zou ook goed zijn dat de ambtenaren van DVZ hetzelfde doen en eens op het terrein komen. Dat zou de dialoog misschien gemakkelijker maken".

Piste

Elektronische agenda's die herinneren aan de verschillende deadlines die gerespecteerd moeten worden door alle protagonisten binnen de procedure maken het werk overzichtelijker en zorgen ervoor dat bepaalde belangrijke data niet over het hoofd gezien worden.

Een zeker onbegrip

Afhankelijk van het type visum - C of D - verschillen de controles van de benodigde documenten sterk. In het geval van een visum D worden de documenten afgeleverd aan de Belgische diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland. Philippe François: "Toch heeft de vreemdelingendienst in het kader van het Rijksregister het recht om bepaalde documenten te vragen. Het kan gaan om een geboorteakte; een arbeidscontract om een professionele bezigheid te bewijzen; een attest van alleenwoonst afgeleverd door de autoriteiten in het land van herkomst, bijvoorbeeld in het kader van de registratie van een huwelijk dat plaatsvond in het buitenland". Wanneer de persoon zich aanbiedt met een -toeristisch - visum C, wordt een attest van aankomst afgeleverd en zijn er voor de opstart van de gezinshereniging heel wat meer documenten nodig die moeten voorgelegd worden. Afhankelijk van geval tot geval kunnen een uittreksel uit het strafregister, een attest van de mutualiteit of het bewijs van stabiel, regelmatig en voldoende levensonderhoud gevraagd worden. Een bewijs dat de verblijfplaats van de aanvrager voldoet behoort eveneens tot de documenten die moeten voorgelegd worden. Dat laatste criterium leverde veel stof tot discussie toen het ingevoerd werd: wie moest beoordelen of de verblijfsplaats volstond?

"Om te beoordelen of de verblijfplaats voldoet, hebben we in Koekelberg een handvest opgesteld met de diensten van de burgemeester, de gemeentesecretaris, stedenbouw, brandweer, de politie... We hebben ook een controledienst van verblijfplaatsen uitgebouwd... tot Dienst Vreemdelingenzaken op een dag besliste dat het bewijs van voldoende huisvesting bestond uit een geregistreerd huurcontract. Die controle is belachelijk als men de staat van sommige verblijven waar vreemdelingen in wonen in overweging neemt. Die verblijven zijn gevaarlijk en schadelijk voor hun gezondheid".

In Wallonië

Namen

De toestroom de baas blijven

Tijdens het interview met Annick Truant, diensthoofd van de cel Vreemdelingen van de stad Namen, komt de complexiteit van de procedure voor gezinshereniging duidelijk aan het licht.

De artikelen 10, 40bis, 40ter, bijlagen 13, 13ter, 15bis, 15ter, 20, oranje kaart, visa A, B, C, D... Het zijn maar enkele voorbeelden van het technisch jargon waar de negen gemeenteambtenaren van de dienst regelmatig mee goochelen. Maar ze hebben de procedure wel onder de knie. "We hebben als taak om de burger behoorlijk in te lichten, want anders brengen we de mogelijkheid voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning in gevaar".

Namen telt 110.000 inwoners, van wie ongeveer zeven tot acht procent van vreemde origine is. Dat komt neer op ongeveer 8.000 mensen die komen aankloppen bij de vreemdelingendienst. De ambtenaren behandelen dagelijks verschillende procedures (verblijf van buitenlandse studenten, werkvergunning, asiel en regularisatie, de update van de burgerlijke staat in het vreemdelingenregister...). Gezinshereniging is een van de vaak voorkomende procedures.

Jaarlijks behandelt men ongeveer 200 gezinsherenigingen (216 in 2013, 231 in 2012). Annick Truant: "Omdat er geen grens staat op het aantal procedures dat men kan opstarten, proberen sommigen verschillende keren opnieuw door te veranderen van benadering".

De staatsburgers van vreemde origine die de negen ambtenaren van de Naamse cel Vreemdelingen onthalen hebben vooral de Franse, Italiaanse, Turkse of Marokkaanse

nationaliteit. “Sinds enkele jaren tellen we ook Congolezen, mensen uit ex-Joegoslavië of Roemenen, voor wie het vrije verkeer geldt sinds 1 januari 2014. De aanvragen waar we mee te maken krijgen gaan het vaakst uit van Belgische staatsburgers die gezinshereniging met een niet-Europeaan aanvragen. In dat geval geldt artikel 40ter van de vreemdelingenwet. In onze gemeente zijn gezinsherenigingen tussen een Europees staatsburger en een niet-Europeaan zeldzamer, evenals de gezinshereniging tussen twee Europeanen. Er zijn ook aanvragen voor gezinshereniging tussen twee niet-Europeanen, hetzij op basis van een visum D verkregen in het land van herkomst, hetzij door hier een aanvraag in te dienen in het geval er geen visum D nodig is, wanneer het om een minderjarig kind gaat dat zijn ouder vervoegt, op basis van een visum kort verblijf met het oog op een huwelijk of wettelijke samenwoning of tenslotte als de gezinshereniger lang verbleven heeft in een ander land van de EU”.

De ambtenaar benadrukt dat bepaalde evoluties een samenhang vertonen met de veranderende wetgeving of de rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, waar de aanvragers voor gezinshereniging

beroep kunnen aantekenen. “Dat beïnvloedt de opstart van aanvragen, die meer gebaseerd zijn op de erkenning van Belgische kinderen of op de wettelijke samenwoning naargelang de geldende maatregelen gunstiger zijn door de grote veranderlijkheid van de materie. Mogelijke fraude volgt die golfbeweging van aanvragen. We krijgen te maken met gearrangeerde huwelijken. Maar uiteindelijk is het vooral de ambtenaar van de burgerlijke stand die de huwelijksaanvragen behandelt die op bepaalde opvallende elementen kan letten, zoals een te groot leeftijdsverschil of het feit dat de mensen elkaar niet lijken te kennen. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan het huwelijk dan opschorten, een onderzoek aanvragen of het parket waarschuwen. Dat geldt vandaag ook voor wettelijk samenwonenden die verdacht lijken.”

Functionele ruimtes

Wat de organisatie van het onthaal betreft, worden de aanvragers ontvangen in het Huis van de Burgers. Dat bevindt zich op het gelijkvloers van het stadhuis. Er heerst een serene sfeer, de ruimtes zijn goed verlicht, met een duidelijk bewegwijzering en affiches die inlichtingen geven over de doorstroming. Het team ontvangt de burgers op

Geprivilegieerde contacten met Congo

Binnen de Naamse administratie heeft men nauwe contacten opgebouwd met de Congolese autoriteiten. De verantwoordelijke van de burgerlijke stand, Philippe Gilot, reist regelmatig naar DR Congo om te helpen bij het goede beheer van de registers van de burgerlijke stand. Een dergelijke samenwerking zorgt voor betrouwbare wettelijke akten, wat de taak van de gemeentelijke ambtenaren vereenvoudigt, want in sommige gevallen hebben ze te maken met akten die niet correct lijken. De sterke band met DR Congo vergemakkelijkt de contacten en de controles.

Piste

Nauwe contacten met de autoriteiten van het thuisland van de kandidaat-aanvrager, die de nodige documenten bij het begin van een dergelijke procedure afleveren, maken het eveneens mogelijk om correcte gelegaliseerde documenten te verkrijgen.

basis van hun vraag en het identiteitsdocument, en verwijst de persoon door naar het juiste loket door hen een specifiek volgnummer te geven. Afhankelijk van de kleur van het ticket, dat overgenomen wordt op het infobord, kan de burger zich beter oriënteren. De cel Vreemdelingen beschikt over twee loketten

(met een derde loket ter versterking tijdens drukke periodes). De loketten zijn open op maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag van 8h00 tot 16h00 uur. Op zaterdagmorgen werkt men op afspraak, evenals de ganse donderdag, de dag waarop de cel Vreemdelingen de inschrijvingsdossiers behandelt, wat een half uur

per persoon in beslag kan nemen en waarbij het ondertekenen van de documenten nodig is. "Ons beleid is gebaseerd op het principe dat we de afspraken beperken: we behandelen dit type dossiers op een efficiënte manier en in een beweging, vandaar de afspraakmomenten op donderdag". Annick Truant verheldert verder: "Er is vaak veel volk bij de aanvang van het academiejaar, wat alles te maken heeft met de aanwezigheid van een universiteit en hogescholen op het grondgebied van de stad".

Om heldere en kwaliteitsvolle informatie vlotter toegankelijk te maken, ontwikkelde de Stad Namen een website met heel veel informatie. Interactieve links zijn eveneens beschikbaar. Het onthaal ter plaatse

gebeurt in het Frans, Nederlands en Duits. "We vragen op voorhand dat de burger zich aanbiedt met iemand die Frans praat. Op de werkvloer hebben we ook een Turkse collega en iemand die Albanees spreekt. Zij kunnen bijspringen. Indien nodig beschikt de cel Sociale Cohesie over een dienst interculturele bemiddeling die kan mediëren en de mensen helpen bij hun administratie, huisvesting, en medische bijstand...".

De meerderheid van de mensen die een procedure voor gezinshereniging opstarten wordt niet geholpen door de verenigingen. Ze bieden zich aan zonder advocaat: "Als ze dat wel doen, dan is dat ongetwijfeld omdat ze al problemen hebben en dat ook weten".

Piste

De inrichting van de lokalen is belangrijk. De kandidaat-gezinsherenigers moeten immers zaken rapporteren die te maken hebben met hun privéleven. Ook de band tussen de partners of info rond de financiële middelen komen aan bod. Open loketten, zonder een minimum aan privacy, zijn af te raden omdat ze indruisen tegen de nood om vertrouwelijk om te gaan met de gegevens van de kandidaat-gezinshereniger. Ook voor het meedelen van bepaalde delicate beslissingen, zoals de weigering van een verblijfstitel, zijn open loketten niet geschikt.

Een graad van techniciteit

Annick Truant geeft toe dat de wetgeving complex is en dat men vaak moet controleren of men het bij het rechte eind heeft wanneer men een bepaald voorschrift toepast. “Bij elke aanvraag word je geconfronteerd met een specifieke situatie: er zijn zodanig veel verschillende situaties dat je steeds moet checken en blijven checken of het correct is wat je aan het doen bent. Naast de regelgeving zijn er ook de interpretaties van Dienst Vreemdelingenzaken en de uitspraken van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen waar de aanvragers altijd beroep kunnen aantekenen. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan de regel die het minimumbedrag van de te bewijzen inkomsten van iemand die gezinshereniging aanvraagt op 120% van het leefloon bracht. Nadat bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen beroep aangetekend werd tegen een beslissing van DVZ, die de regel had toegepast, besliste de Raad dat alles afhankelijk is van de persoon en zijn levensomstandigheden. Op basis daarvan moet men voor elk geval het niveau van de noodzakelijke inkomsten inschatten”. Andere situaties zijn onderhevig aan de evolutie van de bewijsstukken die men moet leveren. Dat is bijvoorbeeld zo bij een

gezinshereniging die betrekking heeft op een afstammeling ouder dan 21 die ten laste is of bij ascendanten van Europeanen van wie men moet bewijzen dat ze ten laste zijn van de aanvrager. Vroeger volstond het bewijs dat men gedurende zes maanden geld opstuurde. Vandaag moet men daar bewijsstukken van voorleggen. Maar men moet ook bewijzen dat de persoon behoeftig is in het land van herkomst en dat er in het land van herkomst geen kind is dat de verantwoordelijkheid voor de ascendant kan opnemen.

“De materie is complex en veranderlijk. Daarom moet men steeds op de hoogte blijven door dagelijks het Belgisch staatsblad te raadplegen. Ik houd een schema bij met alle opeenvolgende veranderingen. De richtlijnen van Dienst Vreemdelingenzaken zijn niet altijd duidelijk, ook al kunnen we steeds contact opnemen voor bijkomende inlichtingen. Eens de verblijfsvergunning afgeleverd is, wil dat niet zeggen dat het dossier geklasseerd wordt. DVZ vraagt ons om controles van de voorwaarden die gezinshereniging mogelijk gemaakt hebben en dat soms gedurende vijf opeenvolgende jaren. We gaan in op die vraag, maar het brengt veel werk met zich mee, dat bij al de rest komt”.

Een planning die up to date blijft

Een van de negen mensen die werken voor de cel Vreemdelingen, heeft naast het openhouden van zijn loket de taak om de planning aan te vullen. Daarbij gaat het om het opvolgen van de procedures en de termijn waarbinnen dat moet gebeuren door middel van een map waar bijlage 19 (gezinshereniging tussen een Belg en een Europeaan of tussen Europeanen) chronologisch opgelijst wordt. Een andere map lijst bijlage 19ter op (gezinshereniging van een Europeaan of een Belg met een niet-Europeaan). Dat gebeurt handmatig. Nadat de procedure geopend is, worden die bijlagen afgeleverd aan de aanvragers, die in bepaalde gevallen drie maanden de tijd hebben om een hele serie documenten en specifieke bewijzen

in te dienen. Dienst Vreemdelingenzaken heeft 6 maanden om zich uit te spreken over de aanvraag. Die 6 maanden beginnen bij de afgifte van de bijlage 19 of 19ter. In de praktijk heeft DVZ dus meestal minder dan 6 maanden de tijd omdat de aanvraag pas onderzocht kan worden als de gemeente het dossier heeft overgemaakt. De gemeente die de documenten niet binnen de periode van drie maanden ontvangt moet de aanvrager nog één maand uitstel geven en een bijlage 20 zonder bevel afleveren. Als de documenten dan nog niet voorgelegd worden, moet de gemeente de aanvrager een bijlage 20 met bevel afleveren. Dat is een beslissing tot weigering van verblijf met het bevel om het grondgebied te verlaten.

Piste

De gemeentelijke administraties die verantwoordelijk zijn voor de procedures rond gezinshereniging zijn vragende partij voor het stabiliseren van de veranderingen in deze materie en voor een vereenvoudiging van de bestaande procedures.

Enige verheldering in de interpretatie van de teksten moet eveneens de toepassing van de wetgeving op één lijn brengen voor de gemeenten.

Het is daarbij heel belangrijk dat de loketbedienden de dossiers doorgeven die in chronologische lijst moeten opgenomen worden. Anders bestaat het risico dat de tijdslijn van het dossier in de vergetelheid raakt en eens de termijn van 6 maanden verstreken is, is de gemeente verplicht om de verblijfsvergunning af te leveren. De verblijfsvergunning kan echter nog steeds aangevochten worden door DVZ.

Wat betreft de gezinshereniging tussen niet-Europeanen, moet de persoon die de aanvraag indient in orde zijn met zijn verblijf op het ogenblik van de aanvraag. Hij moet de aangifte van aankomst voorleggen, het bewijs van de familieband en de bewijzen dat hij voldoet aan vijf voorwaarden (in

orde zijn met de mutualiteit, een blanco strafblad, medisch attest, geregistreeerde huurovereenkomst en voldoende bestaansmiddelen). Als die bewijsstukken voorgelegd worden, wordt een bijlage 15bis afgeleverd waardoor de persoon in het vreemdelingenregister kan ingeschreven worden. Dan is het aan DVZ om uitspraak te doen. Als dat niet gebeurt binnen de vijf maanden, moet de gemeente een attest van immatriculatie afleveren dat een maand geldig is. Indien DVZ bij het verstrijken van de termijn nog niet gereageerd heeft, wordt een verblijfskaart van een jaar afgeleverd. Ook dan moet de procedure opgenomen worden in de planning om alle termijnen in het oog te kunnen houden.

Luik

Gedigitaliseerd maar menselijk

De stad Luik is met ongeveer 200.000 inwoners de grootste stad van Wallonië. Een op vijf inwoners is vreemdeling. Luik wordt dan ook geconfronteerd met veel aanvragen voor gezinshereniging. Om de dossiers sneller te kunnen behandelen heeft de gemeente een geïntegreerd systeem van informatieverstrekking en verwerking uitgedokterd. Daarmee volgt men de dossiers op en zendt men de gedigitaliseerde documenten beveiligd naar DVZ. Het computerprogramma betekent een aanzienlijke tijdswinst gezien het groeiend aantal documenten dat mensen moeten kunnen voorleggen in het kader van de procedure. De gedigitaliseerde aanpak maakt tijd vrij voor een menselijke benadering bij het behandelen van de dossiers.

Dienst Vreemdelingen van de stad Luik doet niets halfslachtig. Tijdens de week zijn er elke dag 17 loketten open, met 20 actieve voltijdse equivalenten in dienst en 17 actieve loketbedienden, die allemaal polyvalent zijn wat betreft de procedures van het vreemdelingenrecht. Elke weekdag is de dienst open van 8u30 tot 12u30 en van 14u tot 16u. Bernadette Rappe is diensthoofd. “We behandelen alle aanvragen die uitgaan van vreemdelingen. Van al die aanvragen zijn er dagelijks gemiddeld drie nieuwe dossiers die te maken hebben met de procedures

voor gezinshereniging”. De vreemdelingen worden opgeroepen via een systeem van volgnummers. Voorheen werden ze ontvangen op afspraak, maar die aanpak werd verlaten. Te veel mensen hielden zich niet aan de afspraak en de werking van de dienst werd daardoor belemmerd. Burgers die voor het eerst in België aankomen worden onthaald bij “Nieuwkomers”. In de kantoren kunnen ze zitten, want per persoon is gemiddeld een halfuur nodig om de situatie te analyseren, het dossier te openen en de eerste documenten af te leveren die noodzakelijk zijn

voor elke aanvraag. Het vervolg van de procedure vindt plaats aan de loketten “Vreemdelingen divers / Verblijfstitels”. Mensen worden er onthaald, rechtstaand voor het loket dat afgeschermd is met glas. Gemiddelde duur? Tien minuten.

“Alle burgers die zich bij ons aandienen om een verblijfsvergunning aan te vragen weten over het algemeen wat ze willen. Ze komen uit het buitenland met een visum D of ze zijn getrouwd en hebben inlichtingen gekregen van de dienst Huwelijken. Anderen hebben een kind gekregen en zijn ingelicht door de dienst Geboorten. Ook via de verenigingen kunnen ze inlichtingen gekregen hebben. Ze zijn op de hoogte van de procedure voor gezinshereniging, ook al kennen ze niet echt het precieze verloop en de documenten die ze moeten aanleveren”. De eerste noodzakelijke elementen zijn de identiteitsdocumenten voor staatsburgers van de EU, het paspoort voorzien van een visum D of de akten (eventueel gelegaliseerd en vertaald) die de familieband bewijzen voor niet-EU staatsburgers. Daarna wordt het dossier geopend en gebeuren de routinematige controles (het is bijvoorbeeld belangrijk om te weten of de persoon reeds gekend is op basis van andere statuten zoals student, asielaanvrager...) De

noodzakelijke documenten worden afgeleverd, de informatie betreffende nog aan te leveren documenten wordt meegedeeld.

Een database made in Luik

Voor men de aanvraag verwerkt, creëert men een dossier. Bernadette Rappe benadrukt dat de stad Luik voor het behandelen van dossiers sinds 1993 over een krachtig hulpmiddel beschikt: een compleet gedigitaliseerde database, specifiek ontworpen door en voor de gemeentelijke administratie. De database maakt het mogelijk om alle vreemdelingen die nog niet opgenomen zijn in het Rijksregister in te schrijven. Die database is geëvolueerd volgens de noden van de dienst. Alle denkbare ontwikkelingen zijn doorgevoerd tot en met de mogelijkheid om te scannen en om de dossiers te digitaliseren. “We hebben zelfs erkenning gekregen in de vorm van een E-Gov Award van de FOD Binnenlandse Zaken. En dat voor de applicatie die ons toestaat om ongelooflijk veel tijd te winnen en ons een echt gebruikscomfort geeft bij de behandeling van de dossiers”. Gedaan met papieren dossiers en de bijhorende eindeloze zoektochten in het archief.

Als de persoon niet gekend is in het Rijksregister of in de database van

de niet-ingeschrevenen, opent de loketbediende een nieuw dossier op naam van de persoon, en een fiche met waarschuwingssignalen die de basis zal vormen voor de verwerking van alle documenten waar vreemdelingen aanspraak op kunnen maken. Een rubriek "opmerkingen" maakt het mogelijk om het vervolg en de evolutie van het dossier aan te duiden. Het dossier passeert langs verschillende posten, zoals het loket Nieuwkomers, het onderzoek van de politie, het coderen en het updaten van het Rijksregister, het afleveren van een verblijfstitel of andere noodzakelijke documenten. Bij elke nieuwe codering worden een kleurfoto en de

nodige documenten ingescand en opgeslagen in de database. In functie van de categorie waaronder de aanvragen voor gezinshereniging vallen (Europees of niet-Europees, samenwonend,...), moeten een aantal documenten, attesten en bewijzen afgeleverd worden aan de gemeentebesturen. Daarmee stellen ze het dossier samen dat uiteindelijk zal opgestuurd worden naar Dienst Vreemdelingenzaken. Identiteitsdocumenten, een huwelijksakte, het bewijs dat er een geregistreerd huurcontract bestaat of uittreksels van de rekening die bewijzen dat er voldoende inkomsten zijn... Al die documenten worden ingescand en in

Piste

De informatisering van de procedure en het digitaliseren van de documenten maken een meer efficiënte behandeling van de dossiers mogelijk. Daarbij moet de gemeente wel kunnen rekenen op de nodige competenties binnen de diensten en op een geïnformateerde backoffice die een optimalisatie van de gebruikte programma's mogelijk maakt. Er bestaan digitale platformen (Cevi in Vlaanderen, Saphir in Wallonie,...) die aangeboden worden aan de gemeenten. Maar niet alle gemeenten gebruiken die platformen. Dat zorgt voor ruis tussen de gemeenten, in het bijzonder als kandidaat-gezinsherenigers verhuizen, of tijdens de transfer van documenten van de ene gemeente naar de andere. Er bestaan ook gemengde systemen die een platform hebben en de documenten in een ander programma digitaliseren. Ook bestaan er digitale systemen die compleet eigen zijn aan een gemeente.

het elektronisch dossier van de persoon ingevoerd. "Een van de grote voordelen van de database is de grote toegankelijkheid. Gelijk welke ambtenaar kan haar op eender welk tijdstip raadplegen. Overigens werken we altijd digitaal of per e-mail, bij elk contact, alsook voor het versturen van documenten en beslissingen naar DVZ, of naar eender welke andere instantie die ons contacteert met de vraag naar bepaalde documenten. Dat gaat veel sneller dan via de fax of andere kanalen. Gezien de groeiende complexiteit van de procedures is het trouwens zeer belangrijk om zoveel mogelijk tijd te winnen".

Bernadette Rappe koestert een droom om het leven van de Luikse

ambtenaren te vergemakkelijken: "een interne internetsite gericht op de praktijk van de loketbediende. De loketbedienden kunnen er met enkele clicks elke specifieke situatie oproepen. Alle mogelijke vormen van gezinshereniging zouden er in opgenomen zijn. Voor elke vorm van gezinshereniging vindt men het traject dat moet gevolgd worden, de documenten die moeten aangeleverd en afgeleverd worden, de verschillende bijlagen die reeds ingevuld zijn afhankelijk van de situatie, met de motivering, uitwisselingen... Dat zou het ideaal zijn en de competenties van de ambtenaren zouden uniform en maximaal ingezet worden. Het probleem is dat men er tijd moeten kunnen aan besteden en een team nodig heeft. Momenteel valt dat moeilijk

Piste

Op het vlak van informatiebronnen en wettelijke bepalingen halen de ambtenaren vaak Gemcom aan, de site van DVZ, alsook de informatie en gidsen van gespecialiseerde uitgeverijen, zoals Vanden Broele. Sommige gemeenten stellen hun eigen documentatie samen. Die eigen documentatie is vaak een vervolg op de publicaties van het Belgisch Staatsblad, maar kan evengoed wettelijke elementen bevatten. Sommigen ijveren voor de ontwikkeling van tools die, naargelang de elementen van een dossier, weergeven waaraan moet worden voldaan: de documenten die men moet aanleveren, de deadlines die men moet respecteren... Opleidingen volgen bij DVZ, Binnenlandse Zaken, universiteiten of verenigingen op het terrein is eveneens warm aanbevolen.

te verwezenlijken, maar ik wanhoop niet. Op een bepaald moment zal het lukken”.

Een menselijk en gepersonaliseerd onthaal

Bernadette Rappe benadrukt dat de medewerkers van haar dienst de mensen die zich aan het loket aanbieden echt informeren en ondersteunen: “We helpen de mensen maximaal bij het samenstellen van hun dossier. Het gebeurt bijvoorbeeld dat ze documenten mee hebben waaruit duidelijk blijkt dat het fout zal lopen. Het kan gaan om een document dat aangeeft dat ze afhankelijk zijn van het OCMW of dat hun inkomsten veel te laag zijn. In dat geval raden we hen bijvoorbeeld aan om te proberen werk te vinden, het bewijs dat ze actief

naar werk zoeken mee te brengen, aanvullende inkomsten te zoeken of het bewijs mee te brengen dat ze eigenaar zijn. Dit alles heeft als doel om een beter gestoffeerd en vollediger dossier te kunnen opsturen, dat zal geanalyseerd worden door Dienst Vreemdelingenzaken, die, het moet gezegd, steeds veeleisender wordt. Als de procedure niet lukt, proberen we met de personen te kijken of we andere mogelijkheden kunnen bedenken. Dat is de grote lijn in onze manier van werken: steeds de meest gunstige situatie in overweging nemen”.

Op het vlak van talen kan de dienst de aanvragen van burgers in zeven talen behandelen – Frans, Nederlands, Duits, maar evengoed Arabisch, Engels, Spaans, Italiaans. Als er een

VASTSTELLING

De regelgeving rond de talen die men spreekt bij het contact met de burger stelt dat ambtenaren de landstalen moeten gebruiken, en dat in functie van de betrokken taalregio. Toch schuiven sommigen ook taalhoffelijkheid naar voren, waarbij men beroep doet op de taal-expertise van het personeel. Anderen houden zich dan weer strikt aan de wet. En nog anderen gaan akkoord met een tussenpersoon die vertaalt, maar dan wel met de nodige terughoudendheid wat betreft een vertaling door kinderen, die niet steeds in staat zijn om de nuances en de techniciteit van de procedure en van de aan te leveren documenten te vatten.

Luik, pilootgemeente voor het onthaal van nieuwkomers

Verschillende leden van de dienst hebben ook een opleiding gevolgd rond multiculturaliteit bij het Centre Bruxellois d'Action Interculturelle (CBAI). De gemeente Luik is ook pilootgemeente wat betreft het onthaal van nieuwkomers. "We stellen voor dat ze een afspraak maken met het onthaalbureau voor nieuwkomers, dat afhangt van het Cripel (het regionaal centrum voor de integratie van vreemdelingen of mensen van vreemde origine in Luik). Dat team maakt een sociaal bilan op, helpt de mensen bij hun administratieve parcours en kaart een inburgeringstraject aan. Met het Waalse decreet betreffende de inburgering, wordt die procedure verplicht. Wij leggen hen uit welke stappen ze moeten ondernemen en maken een afspraak. Indien nodig geven we hen ook info over andere verenigingen en diensten die kunnen helpen bij hun traject".

bepaalde taal niet gesproken wordt door iemand van de dienst, vraagt men aan de burger om terug te komen met iemand die kan vertalen.

Een ander moeilijk moment bij het behandelen van de dossiers: meedelen dat Dienst Vreemdelingenzaken de aanvraag tot verblijf weigert. Dan moeten de ambtenaren het bevel afleveren om het grondgebied te verlaten. De loketbediende moet dan het belang van dat bevel uitleggen aan de vreemdeling. De ambtenaar geeft dan eveneens aan wat de

mogelijke gevolgen zijn als de vreemdeling het bevel niet respecteert en waaruit de mogelijke ondersteuning bij vrijwillige terugkeer bestaat. De ambtenaar stelt ook een identificatiefiche op die dient om het dossier van al dan niet vrijwillige terugkeer voor te bereiden. Bernadette Rappe benadrukt dat "de aankondiging doen niet altijd gemakkelijk is want je krijgt te maken met mensen die zich kwaad maken, huilen of je vierkant uitlachen...". Bernadette Rappe vindt trouwens niet dat ze de persoon is die op fraudeurs moet jagen.

Moeskroen

Een grensgemeente met mogelijkheden

De meest voorkomende gezinsherenigingen in Moeskroen zijn gebaseerd op de artikelen 40bis en 40ter van de vreemdelingenwet. Daarbij gaat het onder andere om procedures tussen twee Europeanen, in het bijzonder Fransen. Niet verwonderlijk, gezien de nabijheid van de grens. Op de 56.600 inwoners van de stad Moeskroen, zijn 87% van de vreemdelingen onmiddellijke burens. Dat komt neer op 12.000 Franse staats-burgers. Dat neemt echter niet weg dat dienst Vreemdelingen met alle mogelijke vormen van gezinshereniging geconfronteerd wordt en zich organiseert om daar een zo efficiënt mogelijk antwoord op te bieden.

“Soms krijgen we dagenlang of zelfs wekenlang niet te maken met gezinshereniging en plots moeten we de ene na de andere aanvraag registeren. Het is moeilijk om de oorzaken te achterhalen van die momenten van toevloed. Het merendeel van de aanvragen is afkomstig van Fransen die zich vestigen in België. Voor hen is gezinshereniging een van de mogelijke pistes om een verblijfsvergunning aan te vragen. Maar er zijn ook heel veel

andere nationaliteiten. Onafhankelijk van de situatie is het ons eerste doel om te zien of de personen, op basis van de elementen die ze ons aanbieden, in aanmerking komen voor de procedure”. Alexandra Courtens, verantwoordelijke voor de dienst Vreemdelingen, heeft een efficiënte en pragmatische kijk op haar werk. Zelfs al is het niet steeds vanzelfsprekend om de wet, waarvan de inhoud zeer veranderlijk is, toe te passen. Soms moet men in bepaalde

VASTSTELLING

De complexiteit van de procedure rond gezinshereniging is bewezen en heeft vooral te maken met de veelheid aan bronnen die een impact hebben op het juridische aspect ervan: wetten, Koninklijke arresten, omzendbrieven, Europese richtlijnen, EU-wetgeving, arresten van het Europees Grondwettelijk Hof, uitspraken van het Europees Hof... Overigens worden de aanpassingen in de wetgeving ondersteund naargelang de politieke overtuigingen van de regeringen die elkaar opvolgen.

gevallen zelfs de wet toepassen zonder dat er een uitvoeringsbesluit is, en ook geen duidelijke instructies. In bepaalde situaties is men bij Dienst Vreemdelingenzaken niet in staat om precieze instructies te leveren omdat men zelf het gebrek aan duidelijkheid in de regelgeving moet ondervangen.

Piekfijne vorming

In deze gemeente van gemiddelde grootte, is 21,5% van de bevolking vreemdeling, goed voor 80 verschillende nationaliteiten (maar met een heel grote Franse meerderheid). Dienst Vreemdelingen telt 4,5 voltijdse equivalenten, en een diensthoofd, die verantwoordelijk zijn voor alle aanvragen die te maken hebben met vreemdelingenzaken. Diensthoofd van Bevolking en vreemdelingen Jean-François Desurmont: "Alle ambtenaren van de dienst worden op een algemene manier opgeleid voor het geheel van de procedures. De basisopleiding gebeurt intern. Elke nieuwe medewerker volgt een

infosessie over de wet van 1980 en zijn arresten, terugkerende terminologie en het heel specifieke jargon dat gebruikt wordt in de teksten en procedures. Wat gezinshereniging betreft worden de procedures volgens de artikelen 10, 10bis, 40bis, 40ter gedetailleerd toegelicht, alsook de verschillende formulieren die afgeleverd moeten worden (attesten van registratie, bijlagen, verblijfskaarten...). Daarna maakt de nieuweling kennis met de praktijk aan de loketten, met een meer ervaren ambtenaar als coach. Ze vormen een tandem tijdens de periode waarin de stap van de theorie naar de praktijk gezet wordt. Het duurt een goede week tot twee weken om operationeel en autonoom te worden. En men blijft elke dag bijleren". Om de opleiding te vervolledigen worden dienstnota's, en schema's en samenvattingen uitgewerkt.

Francine Vandenhende, diensthoofd Burgerzaken van de stad Moeskroen en voorzitter van ADECAT (zie kader)

vult aan: “Jaarlijks organiseren we een vormingsdag met de medewerking van de ambtenaren van Dienst Vreemdelingenzaken, tot wie we specifieke vragen richten in functie van de wettelijke actualiteit. We volgen eveneens de opleidingen van ADDE (de vereniging voor de rechten van vreemdelingen) die ons een beter zicht geven op de gesprekspartners aan de andere kant van het loket, zoals de organisaties en de advocaten. De opleidingen zijn wel betalend, evenals die van uitgever Vanden Broele die onder andere een gids voor de loketbediende en een werk over gezinshereniging uitgeven. Ze bieden die inhoud online aan, met geïntegreerde updates. De GEMCOM site van Vreemdelingenzaken is eveneens toegankelijk en we hebben de mogelijkheid om de ambtenaren van DVZ rechtstreeks te contacteren met gerichte vragen.

We zijn niet hulpeloos, maar moeten wel waakzaam blijven en zorgen dat we constant geïnformeerd blijven”.

De gemeente als brievenbus

In de praktijk worden de aanvragers eerst onthaald op bureau 26, het algemene onthaal voor de dienst Bevolking Belgen en vreemdelingen. Afhankelijk van zijn antwoord op enkele vragen wordt de burger naar het geschikte loket verwezen. Er zijn drie loketten die het geheel van de procedures voor vreemdelingen behandelen. Elke ambtenaar is polyvalent, zoals eerder vermeld. Iedereen wordt persoonlijk ontvangen, aan een bureau. Afhankelijk van de situatie, worden inlichtingen gegeven, over het algemeen in het Frans (en indien nodig in het Engels), zo eenvoudig en duidelijk mogelijk, ondanks de complexiteit van de materie.

Piste

De voldoening van de gemeentelijke ambtenaren verhogen? Dat kan door ambtenaren te kiezen die zich als vrijwilliger aanbieden voor dergelijke missies. Verhogen ook de voldoening: de nieuwe ambtenaren systematisch coachen; hen laten deelnemen aan opleidingen; het implementeren van een monitoringsysteem voor de veranderingen in de wet en voor de verspreiding van de aanpassingen in de wetgeving.

ADECAT: een vereniging van gemeentelijke ambtenaren

In 2007 volgde Francine Vandenhende, hoofd van de dienst burgerlijke stand in Moeskroen, een managementopleiding. In het kader van die opleiding wordt gevraagd om een project uit te werken dat verband houdt met de gemeente Moeskroen. "Ik wou al lang een vereniging van gemeenten oprichten die de kans biedt om elkaar te ontmoeten, alsook om kennis en competenties te delen. Het is jammer dat de gemeentelijke administraties elk op hun eilandje werken, zonder een netwerk te vormen. Bovendien krijgen we steeds meer verantwoordelijkheden, met steeds minder ambtenaren en middelen die niet toenemen. Onze competenties bundelen leek me een goed initiatief". Sinds 2008 komen de leden van ADECAT (de vereniging voor bedienden van de gemeente van het wettelijke arrondissement Doornik, met in totaal 19 gemeenten) maandelijks samen. De agenda is afgestemd op de actualiteit, de noden die leven, precieze thema's, opleidingen die georganiseerd worden met partners zoals Dienst Vreemdelingenzaken, de ministeries verantwoordelijk voor gemeentelijke materie (Binnenlandse Zaken, Justitie, Buitenlandse Zaken...),). Deelnemers aan de samenkomsten zijn vertegenwoordigers van de diensten bevolking en burgerzaken, maar ook van het parket van het juridisch arrondissement Doornik, van de politie en het OCMW van de betrokken gemeenten. Sinds 4 jaar, is ADECAT eveneens lid van GAPEC (de vereniging voor ambtenaren van de bevolking en de burgerlijke stand voor Wallonië), samen met CEBACH (een gelijkaardige organisatie in Charleroi), CECAM (in Bergen), GTIBW (voor Waals-Brabant) et GTI19 (in Brussel). Ook de gemeenteambtenaren van de provincies Luik, Namen, Luxemburg en de Duitstalige gemeenschap die niet over gelijkaardige netwerken beschikken zijn er mee geassocieerd. Voor de coördinaten zie p. 95.

Alexandra Courtens legt uit: “Als iemand een aanvraag voor gezinshereniging wil opstarten, maar zich nog in het land van herkomst bevindt, dan raden we de aanvrager aan om zich te richten tot de diplomatieke vertegenwoordiging van België. Als de aanvrager in België verblijft, onderzoekt men na het vertonen van zijn paspoort het visum en men past de geschikte procedure toe op basis daarvan. Soms zijn de aanvragen heel vaag en stellen de mensen de zaken niet duidelijk voor. Anderen zijn daarentegen heel goed ingelicht en baseren hun aanvraag op een welbewust artikel van de vreemdelingenwet. Nog anderen

nemen een advocaat onder de arm die het dossier uitwerkt. Van geval tot geval kan de kwaliteit daarvan wisselend zijn”. Behalve in uitzonderlijke situaties waarin de gemeente kan beslissen op basis van de voorgelegde documenten, “worden alle stukken die nodig zijn voor het dossier opgestuurd naar Dienst Vreemdelingenzaken, die ze onderzoekt en de beslissing aan ons meedeelt. Uiteindelijk vervult de gemeente alleen maar de rol van brievenbus”, aldus Jean-François Desurmont. Maar alvorens het dossier opgestuurd wordt, is er wel veel werk aan de winkel: alle dossiers worden immers gecontroleerd op inhoud en vorm

Piste

De procedures voor gezinshereniging eenduidiger maken? Dat kan door informatie uit te wisselen en het creëren van netwerken tussen de gemeenten. Wanneer gemeenten deelnemen aan pilootprojecten in het kader van gezinshereniging kunnen ze nadenken over mogelijke pistes om bepaalde documenten te vereenvoudigen. Verenigingen of werkgroepen, die gemeentelijke ambtenaren samenbrengen rond thema's die hen aanbelangen, bestaan ook op regionaal of sub-regionaal niveau (zie p. 95, deel III).

De grotere gemeenten zijn meer vertrouwd met hoe ze de reglementering in de praktijk moeten omzetten. Met hun ervaring kunnen ze kleinere gemeenten, die minder vertrouwd zijn met dat type procedure, helpen.

Piste

Een second opinion is een goed idee: de dossiers laten controleren door een andere ambtenaar dan degene die de aanvraag behandeld heeft. Dat zorgt voor een neutrale kijk van een 'buitenstaander' op het geleverde werk. Na die objectieve controle kan men de dossiers doorsturen naar Dienst Vreemdelingenzaken.

door een andere ambtenaar dan de ambtenaar die het dossier behandeld heeft.

Fraude is vooral de bevoegdheid van DVZ, die fraude opspoorst en controles uitvoert als er sprake is van misbruik. Binnen de gemeente ontdekt men onregelmatigheden meestal in de andere diensten, bijvoorbeeld bij de burgerlijke stand als het om huwelijken gaat. Francine Vandenhende:

"Sommige documenten zoals identiteitskaarten en paspoorten die we voorgelegd krijgen sturen we naar de CDBV, de centrale dienst voor de bestrijding van valsheden. Zelfs op basis van een fotokopie kan de dienst een vervalst document herkennen. Hoewel we een opleiding over vervalsingen volgden, hebben we niet de competenties in huis om onregelmatigheden op te sporen. Gelukkig helpt de CDBV ons daarbij".

Discrepancies in de wetgeving

Afhankelijk van het feit of de aanvraag ingediend wordt door een Belg of een Europees staatsburger verschillen de voorwaarden op het vlak van attesten, bewijzen van inkomsten en andere documenten. Soms wordt gezinshereniging die uitgaat van een Belg daardoor moeilijker dan voor een Europees staatsburger. De Belg moet immers meer documenten voorleggen. Ondanks bepaalde harmonisaties blijven er nog discrepanties die ervoor zorgen dat "we allemaal Europeanen zijn, maar de Belgen ongetwijfeld een beetje minder", vindt Jean-François De Surmont.

In Vlaanderen

Aalst

Aandacht voor het positieve

De stad Aalst telt ongeveer 5.000 ingeschreven vreemdelingen en 118 nationaliteiten. De complexe en steeds veranderende wetgeving met betrekking tot gezinshereniging maakt het voor alle personeelsleden die werken met deze materie niet vanzelfsprekend om door de bomen het bos nog te zien. De stad Aalst zocht oplossingen om haar personeelsleden te helpen in de moeilijke materie en heeft enkele goede praktijkvoorbeelden gevonden. Ook de kennismaking met de grootste gemeenschappen op het grondgebied staat centraal in hun man er van werken.

Dat de stad Aalst niet bij de pakken blijft zitten, mag meteen duidelijk zijn. Zo werd de vroegere integratiedienst en de administratie niet-Belgen samengevoegd om inclusiever en gericht te werken rond eenzelfde doelgroep. De stad neemt deel aan pilootprojecten die de werking rond gezinshereniging optimaliseren. En ondanks de 'overload aan werk' bij de ambtenaren leeft er veel goeie wil om de administratie efficiënter te maken.

Informatiestroom verbeteren

Zoals veel van hun collega's in andere gemeenten hebben de ambtenaren in Aalst behoefte aan duidelijke informatie rond gezinshereniging. Door haar deelname aan het pilootproject rond WebBv, een initiatief van het Centrum voor informatica (Cevi), draagt de stad Aalst zelf bij aan het verzamelen van betrouwbare informatie. Het WebBv programma stelt de ambtenaren in staat om heel vlot administratieve

gegevens van het Rijksregister en vreemdelingendossiers te raadplegen. “Toen onze stad het programma aankocht, bleek het niet behoorlijk te werken”, zegt Saskia Moens. “Misschien valt dat te verklaren door de omvang en de complexiteit van onze dossiers. In elk geval, we bestookten Cevi met zoveel vragen, dat ze ons uiteindelijk tot pilootgemeente gebombardeerd hebben. Nu werken we dus mee aan het verbeteren van het programma”.

De vragen van Vreemdelingenzaken en inburgering aan Cevi waren heel praktijkgericht. Zo stelden de ambtenaren bijvoorbeeld vast dat bij gezinshereniging tussen een niet-EU burger en iemand met de Belgische nationaliteit de bestaansmiddelen en het huurcontract of de eigendomsakte niet werden gevraagd. Nochtans zijn die twee factoren cruciaal bij het wettelijk registreren van een partnerschap. Ook rond arbeidsovereenkomsten bleven er veel losse eindjes bestaan. Het team kon de gevraagde informatie vaak niet toevoegen in het systeem.

“Je kunt natuurlijk voor elke vraag Cevi opbellen”, zegt Saskia Moens. “We kozen ervoor om onze vragen te groeperen. Op die manier wordt het programma steeds vollediger. Ik

ben blij dat we meewerken aan een betrouwbare informatietool voor collega-ambtenaren. Uiteindelijk blijft het een belangrijk streefdoel dat een ambtenaar zonder ervaring de middelen krijgt om op eigen houtje een dossier rond gezinshereniging te behandelen wanneer er een kandidaat-gezinshereniger voor het loket staat. Ondanks de complexe en ondoorzichtige wetgeving en de procedures rond gezinshereniging”. Bij Cevi blijkt het streven naar transparantie trouwens ook groot. Medewerkers van het centrum zakten af naar Aalst om mee te zoeken naar oplossingen. Bovendien toonden ze zich bereid om bijkomende opleiding te geven.

Adviesraad

De samenvoeging tot één team Vreemdelingenzaken en inburgering is een echte meerwaarde voor de benadering van de doelgroep. Saskia Moens: “Vreemdelingenzaken is bij wijze van spreken veel meer dan de dienst die de bevelen om het grondgebied te verlaten aflevert. We zorgen ook dat de mensen zich hier kunnen integreren. Daarom geloof ik sterk in een recent initiatief waarbij we contact opnemen met de grootste buitenlandse gemeenschappen in onze stad. We willen kennis maken met onder

andere de Congolese, Roemeense en Poolse bewoners van onze stad. Alleen door hen actief op te zoeken kunnen we te weten komen wat er leeft in die gemeenschappen en wat zij van ons verwachten”.

Roemenen zijn een steeds groeiende groep in Aalst. In drie jaar tijd steeg hun aantal van 169 naar 324 inwoners (op 83.267 inwoners). Ondanks hun toenemende aanwezigheid blijven de Roemenen moeilijk te bereiken. Daarom werden alle Roemenen op het grondgebied persoonlijk uitgenodigd voor een ontmoetingsmoment. De sleutelfiguren binnen de gemeenschap

werden ook gecontacteerd om mee te werken aan het initiatief. Zij proberen zoveel mogelijk mensen te bereiken en warm te maken voor onze projecten.

Het team Vreemdelingenzaken en inburgering wil zo de tien grootste gemeenschappen in Aalst ontvangen. Tijdens die contacten zullen de ambtenaren verder gaan dan een louter kennismakingsronde. Saskia Moens: “We zijn van plan om mensen uit de verschillende gemeenschappen te zoeken voor een soort adviesraad. Dankzij die raad kunnen we in dialoog gaan met de gemeenschappen”.

Piste

Enkele gemeentediensten zijn bezig met de integratie van de kandidaat-gezinsherenigers. Ze geven inlichtingen over verenigingen die daarbij kunnen helpen. Ze brengen eveneens gemeentediensten en regionale diensten aan, waar de kandidaat-gezinsherenigers steun kunnen vinden voor andere behoeften, die komen kijken bij het zich installeren op Belgisch grondgebied. Sommige diensten behartigen ook de meer algemene integratie van buitenlandse gemeenschappen op het grondgebied van de gemeente of de stad. Ze nemen dan ook contact op met die gemeenschappen. Overigens maken de integratietrajecten van de drie regio's deel uit van de etappes die buitenlandse staatsburgers afleggen als ze zich op het grondgebied installeren. De vreemdelingendiensten van de gemeenten fungeren aldus als een doorgeefluik.

Draaiboek van een ontmoeting

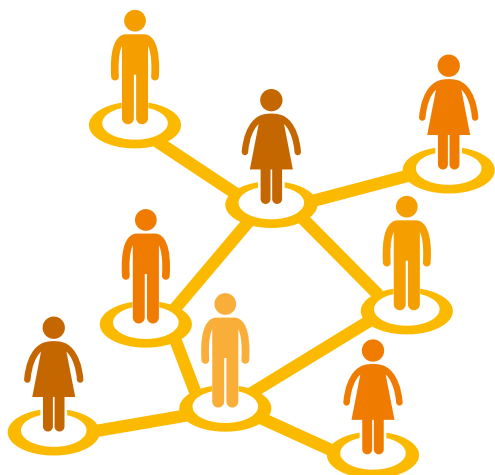
Het scenario voor de ontmoetingen met de gemeenschappen is al netjes uitgewerkt. Eerst en vooral zorgen de ambtenaren voor een document met een aantal contactgegevens van de administratie. Ze geven ook een korte inleiding over de stad en haar bevolking. Daarna gaan ze dieper in op vier thema's: administratie, taal, vrije tijd en veiligheid. Bij het administratieve luik worden de medewerkers voorgesteld met naam en foto, zodat ze echt herkenbare gezichten worden voor de buitenlandse gemeenschap. Saskia Moens: "We zetten ook sterk in op het aanleren van het Nederlands. Al te vaak brengen anderstaligen hun kinderen mee om te vertalen. Daarbij krijgen de kinderen een veel te grote verantwoordelijkheid. Want hoe vertaal je als kind de administratieve termen rond een procedure, die zelfs voor veel volwassenen moeilijk te volgen is"?

De gemeentelijke ambtenaren kaarten verschillende mogelijkheden aan om het Nederlands onder de knie te krijgen. Lessen via Huis van het Nederlands en oefenmomenten in Aalst zoals Babelonië en Samen Inburgeren zijn enkele mogelijkheden. Het project Taalbubbels voorziet tijdens de vakantie dan weer in

een taalbad voor anderstalige kinderen van 6 tot 18 jaar. Saskia Moens: "In een later stadium willen we een onthaalmap voor nieuwkomers ontwikkelen die de contacten aan het loket makkelijker maken. Een andere denkpiste is het creëren van extra oefenmomenten in het dagelijkse leven".

Weg met het eilandgevoel

Aalst is ook nog pilootgemeente bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Saskia Moens: "Enkele keren per jaar hebben we een overlegmoment met de federale ambtenaren. Die frequentie mag voor mij gerust hoger. Doordat de wetgeving zo snel verandert, blijven de vragen

Vrijwilligers om integratie te bevorderen

Het team Vreemdelingenzaken en inburgering blijft op zoek gaan naar ideeën om de kloof met gezinsherenigers te dichten. De stad Aalst wil het potentieel van vrijwilligers op een gestructureerde manier inzetten. Saskia Moens: “We gaan onszelf veel meer promoten. Weldra vindt er bijvoorbeeld een seniorenbeurs plaats. Daar zullen we de projecten van het team voorstellen. We hebben nood aan vrijwilligers die anderstalige gezinsherenigers helpen om zich te integreren en in het bijzonder de Nederlandse taal te oefenen”. Zoals bij elke vrijwilligerswerking blijft een groot netwerk belangrijk. Dan vermijd je dat je altijd beroep doet op dezelfde mensen, met het risico dat je ze overbelast. Een groot netwerk biedt als bijkomend voordeel dat je expertise gericht kunt inzetten.

VVSG werkgroep

Zoals eerder aangegeven in dit rapport is de informatie rond gezinshereniging vaak niet eenduidig. De verschillende informatiekanalen spreken elkaar ook regelmatig tegen. De nood aan een uniforme aanpak is bijgevolg hoog. Saskia Moens: “Daarom vind ik de werkgroep van de VVSG zo belangrijk. Die werkgroep wisselt ervaringen uit en richt zich ook tot Dienst Vreemdelingenzaken. De VVSG overstijgt het eilandgevoel. Als gemeente kun je bijvoorbeeld agendapunten insturen, waar de werkgroep zich over buigt. De werkgroep komt om de twee of drie maanden samen. Men bespreekt er allerlei zaken, zoals recente wetswijzigingen. Nieuwe misbruiken worden ook belicht. Zo vroeg de werkgroep bijvoorbeeld extra aandacht voor schijnwettelijke samenwoning”.

opduiken. Maandelijks overleg met DVZ zou veel efficiënter zijn. Het zou overigens fijn zijn als DVZ en Cevi zouden samenwerken en hetzelfde digitale platform gebruiken. Maar goed, Rome en Parijs zijn ook niet in één dag gebouwd. Tot voor enkele maanden werkten de stad en DVZ nog met de fax. De dossiers worden nu eindelijk door beide partners digitaal doorgestuurd. Dit is al een hele verbetering”.

Doordat steden en gemeenten en Dienst Vreemdelingenzaken met een verschillend elektronisch platform werken, hebben sommige gemeenten het onderling echter moeilijk om dossiers door te sturen. Dat verhelpen zou een mooie volgende stap zijn.

Privacy

In 2015 verhuizen de ambtenaren van de stad Aalst naar een nieuw administratief centrum. En daar kijken ze naar uit. Een nieuw gebouw zal tevens een positieve impact hebben op de administratie rond gezinshereniging. Saskia Moens: “Regelmatig dienen de baliemedewerkers moeilijke beslissingen of privacygevoelige informatie te bespreken met de klanten. Voor de ontwikkeling van de toekomstige balies zal hiermee rekening gehouden worden.

De baliemedewerkers worden bovendien zelf betrokken bij het ontwerp. Zo kunnen we ook hier in Aalst weer een puzzelstukje aanvullen inzake klantgerichte dienstverlening voor iedereen die over de vloer komt”.

Het interview is een weergave van de persoonlijke visie van mevrouw Saskia Moens, teamverantwoordelijke van Vreemdelingenzaken en Inburgering. Het geeft niet noodzakelijk het standpunt van het stadsbestuur weer en bindt dit bestuur op geen enkele wijze.

Oostende

De kunst van de flexibiliteit

Maarten Pyllyser is verantwoordelijke van Burgerzaken Oostende. Als grote gemeente heeft de dienst het voordeel te kunnen beschikken over vijf voltijds equivalenten voor het behandelen van dossiers inzake vreemdelingenrecht. Zij behandelen dus heel wat aanvragen voor gezinshereniging. De moeilijkheid ligt in het veranderlijk karakter van deze wetgeving, alsook in het gebrek aan duidelijkheid. Een goede organisatie kan daar wel een antwoord op bieden.

Het probleem bij gezinshereniging? Er zijn op den duur geen uitzonderingen meer. En wat je vroeger weigerde, moet je nu soms toelaten. Dat maakt het niet evident om gemotiveerd te blijven. Als ambtenaar moet je dus een zekere flexibiliteit inbouwen en niet terugkijken op het verleden. Anderzijds houden de vele wetswijzigingen ons ook alert bij het uitvoeren van onze taak."

De wetgeving rond gezinshereniging wordt volgens Maarten Pyllyser van Burgerzaken Oostende inderdaad steeds uitgebreider en ingewikkelder

voor ambtenaren. Zo komen er steeds nieuwe categorieën bij van mensen die aanspraak kunnen maken op gezinshereniging. Onlangs nog werd de wetgeving voor EU-burgers ruimer. Een familielid dat in het land van herkomst ten laste is of deel uitmaakt van het gezin van de Unieburger, en geen echtgenoot, gelijkgestelde partner, wettelijk geregistreerde partner, stiefkind, kleinkind, ouder, schoonouder of grootouder is van de Unieburger, komt nu ook in aanmerking voor gezinshereniging.

Voor de ambtenaren van de gemeenten, en bijgevolg ook in Oostende, is

de wet bijbenen al een opdracht op zich. Maarten Pylyser: "Dat de wetten veranderen is eigenlijk niet het enige probleem. Je voelt dat vaak aankomen, want er circuleren onder andere wetsvoorstellen, of je hoort en leest erover. Alleen gaat het dan plots allemaal zo snel. Het gebeurt dat er op vrijdag een wetswijziging doorgevoerd wordt, die je op maandag al in de praktijk moet toepassen. De procedures en de informatica aanpassen is dan gewoon onmogelijk".

Doordat gemeenten de snelle wettelijke beslissingen soms moeilijk kunnen volgen ontstaan er discussies aan het loket. Gelukkig blijven die discussies nog binnen de perken. Maarten Pylyser: "Als centrumstad hebben we een voordeel. We hebben

meer personeel waardoor we veranderingen vrij goed kunnen opvolgen. We krijgen ook meer gezinsherenigers over de vloer. Dat zorgt voor een zekere routine".

Ambtenaren uit grotere gemeenten hebben dan ook alle begrip wanneer collega's uit kleinere gemeenten telefoneren voor raad wanneer ze een gezinshereniger voor het loket hebben en het wettelijke spoor eventjes bijster zijn.

Nood aan eenduidigheid

De snelheid van wettelijke veranderingen is één ding. De wet toepassen aan het loket is nog iets helemaal anders. Andere gemeenten geven eveneens aan dat er een enorme behoefte is aan informatie over hoe

VASTSTELLING

De veranderingen in de wetgeving zorgen voor problemen bij de toepassing van de wetten. Bepaalde aanpassingen moeten immers snel geïmplementeerd worden, zonder voorafgaande informatie, wat zorgt voor moeilijkheden binnen de gemeentelijke diensten. De gemeentelijke administraties betreuren het gebrek aan instructies voor het toepassen van bepaalde maatregelen (soms zonder uitvoeringsbesluit). Ook de lange duurtijd die er soms ligt tussen het aannemen van een wetgevend instrument en het uitvoeringsbesluit daarvan, vormt een belemmering. Kortom, deze situatie maakt het werk van de administraties er niet eenvoudiger op.

Piste

De Dienst Vreemdelingenzaken geeft niet steeds een eenduidig antwoord op de gestelde vragen. De antwoorden kunnen zelfs verschillen van het ene geval bij het andere, hoewel beide gevallen gelijkaardig lijken. Duurzame contacten met (iemand van) DVZ kunnen meer betrouwbare antwoorden opleveren.

je als ambtenaar een nieuwe wet op de praktijk afstemt. Maarten Pylyser: “De wet is vaak niet eenduidig, terwijl hij net eenduidig zou moeten zijn. Wij ambtenaren zijn immers gebonden aan de wet”.

In de praktijk is de vreemdelingenwetgeving echter het soort wetgeving dat ruimte biedt voor eigen invulling. Sommige dingen worden anders aangepakt, afhankelijk van gemeente tot gemeente. Maarten Pylyser: “Bij twijfel gaan we het liefst recht naar de bron, en dat is Dienst Vreemdelingenzaken. Door naar de bron te gaan, streef je zoveel mogelijk naar duidelijkheid. En dat is het beste voor ons en voor de burger”.

Hoewel DVZ een belangrijke partner blijkt voor de gemeentelijke ambtenaren van Oostende, merken andere gemeenten vaak op dat de Dienst geen eenduidig verhaal in petto heeft. Het antwoord op een specifieke vraag zou sterk verschillen, afhankelijk van de DVZ-ambtenaar die men aan de lijn krijgt. “Die

ervaring hebben we hier niet”, zegt Maarten Pylyser. “Misschien komt dat omdat we vaste aanspreekpunten hebben bij de diensten met wie we vaak communiceren. Een dergelijk netwerk bouwden we uit door buiten te komen. We wonen bijvoorbeeld studiedagen bij. Die worden georganiseerd door DVZ of door universiteiten. Daar kun je de mensen ontmoeten die je misschien kent van aan de telefoon. Ik ga er ook steeds van uit dat er geen domme vragen zijn. Gezinshereniging is een heel specifieke materie en de mensen van DVZ of de sprekers op lezingen zijn uiteindelijk de specialisten”. Opnieuw geldt dat grotere gemeenten, zoals Oostende waar vijf voltijdse equivalenten werken rond vreemdelingenzaken, in het voordeel zijn. Zij kunnen al sneller iemand missen om een studiedag bij te wonen.

De omzendbrieven van Dienst Vreemdelingenzaken zijn een ander belangrijk informatiekanaal. De omzendbrieven brengen ambtenaren op de hoogte van wettelijke

Loketboek

Op het vlak van informatie laten de huidige besparingen zich echter ook voelen. “We hebben heel veel steun aan het Bureau Controle van Gemeenten (CTL) bij DVZ”, zegt Maarten Pylyser. “Daar volgt men alle veranderingen in de wet op. Men vult de bestaande wetgeving aan en schrapt de zaken die niet langer van toepassing zijn. Dat gebeurt heel gestructureerd. Als resultaat krijg je een heel handig en praktijkgericht werkinstrument. Wanneer je een cursus volgt bij Dienst Vreemdelingenzaken krijg je de update van die handleiding mee. We sturen dan ook steeds iemand van onze dienst naar de cursus. Jammer genoeg is men nu van plan om het CTL op te doeken. Dat zal de nood aan een loketboek, dat een praktisch werkinstrument is voor de medewerkers aan de balie, alleen maar groter maken. Een dergelijk loketboek moet volgens mij echt van DVZ komen”.

veranderingen. “We bespreken de omzendbrieven altijd met ons team, zegt Maarten Pylyser. Knelpunten en onduidelijkheden leggen we voor aan DVZ. Wij zijn daar echt proactief in, want het kan niet anders. Zoals eerder gezegd: een begrijpelijke wetgeving is de basis van ons werk. De meeste van onze vragen hebben - opnieuw - betrekking op het concreet toepassen van de wet aan de balie. Het is namelijk geen uitzondering dat we de uitvoeringsbesluiten, die ons vertellen

hoe we een nieuwe wet in de praktijk moeten toepassen, pas maanden na de wetswijziging krijgen. Een voorbeeld van een vraag voor DVZ? Bij de nieuwe categorieën van mensen die in aanmerking kwamen voor gezinshereniging was het ons niet duidelijk wanneer je een procedure mocht opstarten en welke bewijsstukken er nodig waren voor die opstart”. Niet alleen de omzendbrieven, maar ook moeilijke dossiers bespreken de ambtenaren met elkaar.

Geen maatschappelijk werker

De vijf ambtenaren van dienst Vreemdelingenzaken krijgen jaarlijks ongeveer 5.000 mensen over de vloer, en dat op een bevolking van 70.000. Vorig jaar volgden de ambtenaren 324 dossiers rond gezinshereniging op. Gezinshereniging kan heftig zijn. Vooral bij weigeringen is een zekere afstand aangewezen. Maarten Pylyser: "Aan het loket kruipen we zeker niet de rol over van een maatschappelijk werker. Onze taak bestaat erin om informatie te verstrekken en dossiers af te handelen in overeenstemming met de wet. Daarbij werken we zo klantgericht mogelijk en houden we de bedienings- en wachttijden zo kort mogelijk".

Toch is in Oostende een wachttijd van anderhalf uur geen uitzondering voor gezinsherenigers. Dat ligt niet aan de ambtenaren, die enkel kunnen vaststellen dat gezinsherenigers veelal allemaal op hetzelfde uur

naar de loketten komen, met name op donderdagavond wanneer de loketten tot acht uur open zijn. De ambtenaren moeten daardoor soms overwerken, of cliënten weigeren. Als alternatief bieden ze gezinsherenigers wel de mogelijkheid om op afspraak langs te komen.

De voertaal die men in Oostende aan de balie gebruikt is het Nederlands, hoewel dat soms voor de nodige ruis kan zorgen.

Documenten

De Oostendse ambtenaren achter de balie schenken extra aandacht aan de documenten van gezinsherenigers. Maarten Pylyser: "We kijken goed na of het wel om officiële documenten gaat. Mensen komen met allerlei papieren af, maar een geboorteakte is geen attest van geboorte of een bewijs dat het ziekenhuis afgeleverd heeft". Door de grote verscheidenheid aan papieren is het niet altijd eenvoudig om te weten hoe een buitenlands officieel document er precies uitziet. "We leggen een eigen bibliotheek aan met kopieën van alle mogelijke akten", aldus Maarten Pylyser. "Bepaalde privéfirma's houden zich daar eveneens mee bezig. We doen bijvoorbeeld ook beroep op een firma die voor ons de echtheid van

identiteitsdocumenten controleert". Het uitwisselen van documenten met collega's uit andere gemeenten is in sommige gevallen dan weer minder evident omdat er vaak met andere software wordt gewerkt. Oostende wisselt wel veel info uit met andere gemeenten die gebruik maken van de software van het Centrum voor Informatica (Cevi). De naburige gemeente Oudenburg werkt echter met een ander digitaal platform. Dossiers die van Oudenburg overkomen moeten dan overgetikt worden, een tijdrovende bezigheid. De vraag naar een uniform digitaal platform waar alle gemeenten mee werken is bijgevolg groot.

De ambtenaren zijn lovend over de vreemdelingenmodule van Cevi. De software maakt het voor hen veel eenvoudiger om dossiers op te volgen. "Bij elke procedure krijg je een overzicht van de taken en een tijdslijn. Zo verlies je nooit het overzicht", aldus Maarten Pylyser. "Je kunt ook zelf een opvolgingssysteem installeren om bepaalde extra controles te doen. We zijn niet gefocust op extra controles, maar anderzijds zijn er wel een aantal kandidaat-gezinsherenigers bij wie je extra op je hoede moet zijn. Daarbij baseer je je als ambtenaar op de voorgeschiedenis. Je hebt bijvoorbeeld mensen die alle

procedures uitproberen in de hoop dat het weleens zal lukken". Een extra controle kan bijvoorbeeld het nauwgezet opvolgen van samenwoning zijn.

Realisme

"Hoe meer dossiers je behandelt, hoe meer problemen je ziet die je kan aankaarten", zegt Maarten Pylyser. "Als centrumstad zitten we bijvoorbeeld samen met het parket om te zien hoe we een procedure gaan toepassen voor de ganse provincie. Daarbij krijgen we de kans om aandacht te vragen voor dingen die moeilijkheden kunnen veroorzaken". Een voorbeeld? De wet schrijft niet voor hoe recent de documenten moeten zijn die gezinsherenigers voorleggen. Dat hangt af van parket tot parket. In sommige gemeenten mogen documenten maar drie maanden oud zijn. Dat is kort, want in het thuisland kan het een hele poos duren voor een document uit een afgelegen streek naar België opgestuurd kan worden. "Daarom hebben we bij het parket aangedrongen om die periode te verlengen tot een jaar. In Oostende mag een officieel document dus maximum een jaar oud zijn", besluit Maarten Pylyser. "Je ziet: we werken zo realistisch mogelijk en dat maakt de procedures alleen maar eenvoudiger".

Geel*Menselijkheid boven alles*

Arlette Van Doren, van de vreemdelingendienst van de Stad Geel, luistert naar de kandidaat-herenigers. Haar dienst is verantwoordelijk voor de goede afhandeling van de ingediende aanvragen, waarbij ze de burger zo goed mogelijk bijstaat. Met het nodige respect uiteraard voor de voorwaarden voor de procedure.

De procedure voor gezinshereniging is lang en complex. “Daarom is het belangrijk om de burger zo snel mogelijk de juiste informatie te geven. Als je correcte informatie geeft, krijg je nooit problemen,” zegt Arlette Van Doren, van de dienst Vreemdelingenzaken van de Stad Geel. “Wel moet je aan de gezinshereniger vanaf het begin duidelijk maken welke procedure je zult volgen om te kunnen slagen.”

Duidelijkheid als noodzaak

De praktijk in Geel wijst uit dat gezinsherenigers het eigenlijk niet erg vinden dat de procedure zes maanden duurt. Wel willen ze weten waar ze precies mee bezig zijn en wat de spelregels zijn. Tijdens de procedure willen gezinsherenigers

een duidelijk antwoord op hun vragen. Mag ik intussen werken? Kan ik reizen? Hoe zorg ik dat ik in orde ben met de ziekteverzekering?

“Eigenlijk willen gezinsherenigers, zoals elke burger, zekerheid en stabiliteit”, zegt Arlette Van Doren. “Maar je mag geen beloftes maken die je niet kunt waarmaken. Beloof bijvoorbeeld nooit dat alles in orde zal komen. Als ambtenaar kun je alleen zeggen dat je de wetgeving en de bijhorende procedures nauwgezet zult volgen en de burger hierbij zo goed mogelijk zult begeleiden”.

Een vlotte procedure start vaak met een heel open gesprek tussen de kandidaat-gezinshereniger en de ambtenaar. Arlette Van Doren:

“Onlangs kwam een Belgische man van Afrikaanse oorsprong om informatie vragen. Hij was getrouwd in Togo en wou zijn echtgenote naar België laten komen. Ik had de nodige tijd om met hem te praten. Ik gaf hem de raad om via de Belgische ambassade in Togo een visum gezinshereniging aan te vragen. Als zijn echtgenote zich met een geldig visum hier op de gemeente aanbiedt, is alles snel in orde”.

Soms komen kandidaat-gezinsherenigers met een toeristenvisum aan. Dat wordt vaak sneller afgeleverd, zonder controles, maar wel met het oog op een verblijf van maximum

drie maanden. “Ik heb hem gezegd dat dat niet de juiste procedure is, want hij wil dat zijn vrouw definitief in België blijft. Eenmaal in België maakt een toeristenvisum de zaken veel moeilijker”.

Band met de gezinsherenigers

Ambtenaren zien de burgers met een Belgische nationaliteit heel zelden. Een gezinshereniger zien ze daarentegen vrij vaak en dat over een langere periode. Daardoor kan er een zekere band ontstaan tussen de kandidaat-gezinshereniger en de ambtenaar. Arlette Van Doren: “Als die persoon na een procedure van enkele maanden of zelfs jaren Belg

Piste

Sommige diensten pleiten voor de noodzaak aan heldere en transparante informatie voor het vervolgtraject na het opstarten van een dossier. Wanneer de kandidaat-gezinshereniger ingelicht wordt over de spelregels en de mogelijkheid op een weigering en dat met een heldere uitleg, dan zal de persoon veel serener zijn en zich bewust zijn van de oorzaak en de gevolgen, zelfs als de procedure eindigt met een weigering.

Een voorbeeld: zorgen dat de evolutie van een dossier kan gevolgd worden via een code die toegang geeft tot het persoonlijke dossier op de internetsite van Dienst Vreemdelingenzaken wordt beschouwd als een goede praktijk op het vlak van informatieverstrekking naar de kandidaat-gezinshereniger.

wordt, word je echt overladen met dankbaarheid. Hoewel je gewoon je werk hebt gedaan. Dat geeft dan wel veel voldoening”.

Bovendien zijn er bij gezinsherenging vaak meerdere personen betrokken. De ambtenaar krijgt dan ook te maken met de partner, kinderen, de ouders, schoonouders... “Je leert zo mensen toch een beetje beter kennen en gaat toch iets vertrouwelijker met deze burgers om”, zegt Arlette Van Doren. “Ik waak erover dat de band met gezinsherenigers ook niet te persoonlijk wordt. Uiteindelijk probeer je een correcte dienstverlening te leveren. Het is en blijft wel moeilijk om iemand een negatieve beslissing over te maken. Toch blijft het belangrijk om die lijn te bewaken, en een objectieve dienstverlening te bieden. In Geel kiezen we ervoor om geen vaste dossiers per ambtenaar te hebben. Elke ambtenaar van de vreemdelingendienst,

kan elke burger verder helpen. De voortgang van het dossier wordt zorgvuldig bijgehouden in zijn digitaal dossier”.

Schrijnende toestanden

De toestanden waar de gemeentelijke ambtenaren mee te maken krijgen zijn soms erg schrijnend. Zo kan gezinsherenging de machtsverhouding binnen een koppel grondig verstoren. De persoon die hier verblijfsrecht heeft gekregen, dreigt er dan bijvoorbeeld mee dat zijn partner bij een scheiding het recht om in België te verblijven zal kwijtspeelen. Arlette Van Doren: “In veel gevallen zijn vrouwen uit een andere cultuur heel kwetsbaar. Ze kunnen niet onmiddellijk op eigen benen staan, want dat is vaak niet eigen aan hun cultuur. Die houding maakt gemakkelijke slachtoffers van hen. Daarom is het belangrijk om door te verwijzen naar mensen die hen kunnen begeleiden en helpen”.

Piste

Het feit dat ambtenaren geen vast dossier hebben, betekent dat er tijdens de behandeling van het dossier een veel kleinere emotionele betrokkenheid is.

Wegwijs maken

Er schuilt een addertje onder het gras, net doordat gezinsherenigers 'vaste klanten' zijn op het gemeentehuis. "Op den duur komen gezinsherenigers alles aan je vragen", aldus Arlette Van Doren. "Ze komen met vragen over het huren van een woning, over kindergeld of studiebeurzen. Ook hun scheidingsperikelen vertrouwen ze je toe. Dergelijke vragen mag je niet onbeantwoord laten. Ik stuur de mensen dan ook door naar de bevoegde diensten en organisaties zoals het Sociaal Huis, het OCMW, of de diversiteitsambtenaar".

Het voordeel van die aanpak is dat de ambtenaren van de gemeente zo een netwerk opbouwen. Dat netwerk geeft de gezinshereniger betrouwbare informatie. "Met de informatie die je geeft kan de gezinshereniger zich oriënteren", bevestigt Arlette Van Doren. "Meer wil de gezinshereniger vaak niet. Je moet ervan uitgaan dat veel mensen de weg niet kennen".

Een ander courant fenomeen is dat van de gedetacheerde werknemers. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een overeenkomst tussen een Poolse en een Belgische firma. De Poolse firma stuurt Poolse werknemers naar het Belgische bedrijf. Dat bedrijf betaalt de Polen volgens de Poolse normen. Wanneer de werknemers in België zonder werk vallen, dan staan ze vaak nergens. Arlette Van Doren: "Die mensen

kennen het systeem en de taal niet. Communiceren met gedetacheerden verloopt dus bijzonder moeilijk. Omdat ze EU-burgers zijn, zouden Polen bij wijze van spreken elke procedure kunnen opstarten, ook gezinshereniging. Ik stel dus altijd de gouden vraag: wat is de reden van uw verblijf? Op die manier probeer ik te vermijden dat de situatie aangepast wordt aan de procedure in plaats van andersom. Ook hier

speelt niet alleen het begeleiden bij de procedure om eventueel een verblijfsrecht te bekomen op basis van hun situatie. Het is evengoed van belang de mensen door te verwijzen naar de juiste instanties zodat ze niet in de kou blijven staan. Toch voel je je als gemeentelijk ambtenaar vaak onmachtig omdat het systeem zulke toestanden toelaat of zelfs uitlokt”.

Gebreken en fraude

En wat doet de ambtenaar als ze fraude vermoedt? “Dan start ik de procedure voor gezinshereniging op, want ik ben daartoe verplicht”, aldus Arlette. “Maar na de opstart volgen we die zaak wel extra goed op. Eventueel wordt een advies gevraagd over de erkenning van het huwelijk aan het parket. En we doen alles om de nodige informatie bij elkaar te krijgen en die info door te geven aan de Dienst Vreemdelingenzaken. Soms doet men daar iets aan, soms ook niet”.

Een klassiek voorbeeld van misbruik? Een vreemdeling die pas een verblijfsrecht heeft bekomen op basis van gezinshereniging, verhuist naar een ander adres en doet dat zonder partner. De gezinshereniger heeft immers een verblijfskaart voor vijf jaar. Tijdens de eerste drie

jaar kan er nog ingegrepen worden bij het vermoeden van een schijnrelatie. “Op verzoek van DVZ vragen we dan één keer per jaar aan de politie om een uitgebreid verslag van samenwoning op te maken. De wijkagent zal dan checken of het koppel effectief samenwoont. Als dat niet (meer) zo is, geven we dat door aan DVZ”.

Voor dergelijke controles is de wijkagent de aangewezen persoon. Hij beheert immers een deel van de stad, fietst veel rond en weet veel van de burgers. Hij is de geschikte man die kan bevestigen dat een koppel samenwoont omdat hij ze samen op de markt heeft gezien.

Contact en gegevensuitwisseling met andere gemeenten zijn ook heel belangrijk. Wanneer een kandidaat-gezinshereniger verhuist, kan de gemeente alle stukken overmaken aan de nieuwe gemeente en kan het dossier verder opgevolgd worden zonder dat de burger er hinder van ondervindt. Anderzijds moet je alert blijven. Het gebeurt dat gezinsherenigers die een negatieve beslissing kregen verhuizen naar een andere gemeente om het daar opnieuw te proberen. Het is ook in dat geval belangrijk dat gemeenten informatie uitwisselen.

Nieuwe achterpoortjes

Wettelijke achterpoortjes worden echt wel aangepakt, alleen duurt het een poosje voordat men een nieuw fenomeen herkent. Wel weten ervaren ambtenaren soms op voorhand wanneer een nieuwe wet kan inspireren tot misbruik. Arlette Van Doren: "Enkele jaren geleden was er een nieuwe wet. Kort door de bocht kwam het erop neer dat de ouder van een Belgisch kind hier mag blijven. Dan weet je als ambtenaar: het is een voordeel om bij een beginnende

relatie tussen een vreemdeling en een Belg zwanger te zijn. Dan weet je ook dat een erkenning van een Belgisch kind een verblijfsrecht oplevert. En in de praktijk blijkt dat dan ook zo, meer gezinsherenigers zijn zwanger, meer Belgische kinderen worden erkend door een vreemdeling. Je maakt je dan toch ook zorgen over de belangen van het kind". Pas na een poos beent de wet bij en gaan de achterpoortjes dicht. "Maar uiteindelijk ben ik ambtenaar en geen detective", besluit Arlette Van Doren.

Deel 3

**Tools,
vormingen,
en koepel-
organisaties**

Tools

- ▶ **Vreemdelingen: Gezinshereniging. Artikels 10 en 40 van de Wet van 15/12/80. Bevoegdheden, procedures en administratieve praktijk**, Uitgeverij Vanden Broele, 2013.
- ▶ **Vreemdelingen: Vreemdelingenkaarten, attesten van immatriculatie en andere verblijfsdocumenten**, Uitgeverij Vanden Broele, 2012.
- ▶ **Praktische fiches en thematische dossiers van het ADDE** (Association pour le droit des étrangers), www.adde.be.
- ▶ **Loketboek vreemdelingen**, Uitgeverij Vanden Broele, 2012.
- ▶ <https://dofi.ibz.be> ▶ 'Gids van de procedures' (site Dienst Vreemdelingenzaken).
- ▶ www.vivreenbelgique.be ▶ 'Statuts de séjour'
- ▶ www.diplomatie.belgium.be ▶ 'Naar België komen'
- ▶ www.emnbelgium.be ▶ 'Migratie, gezinshereniging' (site European Migration Network).
- ▶ <https://gemcom.ibz.be>
informatiepagina voorbehouden aan politie en gemeenten, en beheerd door Dienst Vreemdelingenzaken
- ▶ www.kruispuntmi.be ▶ 'Vreemdelingenrecht & IPR', 'Gezinshereniging'
- ▶ www.cire.be ▶ 'Thématiques, Séjour et regroupement familial'
- ▶ www.cbar-bchv.be ▶ 'Gezinshereniging' (twee maal per jaar organiseert deze dienst binnen het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen een overlegvergadering, gekend als "Contact bis", Paleizenstraat 154, 1030 Schaarbeek). tel. 02/537 82 20, info@cbar-bchv.be.

Vormingen

ADDE

Association pour le droit des étrangers

Kogelstraat 22, 1000 Brussel, tel. 02/227 42 42
info@adde.be, www.adde.be (juridische vormingen).

Bestuurscholen Vlaanderen:

▶ **West Vlaanderen - School voor Bestuursrecht (IVA SBR)**

Provinciehuis Boeverbos
Filiaal III Koning Leopold III-Laan 41, 8200 Sint-Andries - Brugge
Contact: Tineke Serru, tel. 050/ 40 35 21
tineke.serru@west-vlaanderen.be.

▶ **Oost-Vlaamse Bestuursacademie (OBAC)**

Gouvernementstraat 1, 9000 Gent
Contact: Geert Dobbelaere, tel. 09/267 82 17,
obac@oost-vlaanderen.be,
www.oost-vlaanderen/public/onderwijs_vorming/obac.

▶ **Vlaams Brabant - Provinciaal Instituut voor Vorming en opleiding (PIVO)**

Poverstraat, 75, 1731 Asse, tel. 02/456 89 20
pivo@vlaamsbrabant.be, www.pivo.be.

▶ **Limburg - Provincie Limburg Opleiding en Training (PLOT)**

Limburg School for Excellence (LSX)
Contact: Martine Geurden, tel. 089/77 82 58,
martine.geurde@plotlimburg.be, www.limburg.be/lx

▶ **Antwerpen - Instituut voor Opleiding en Vorming Provincie Antwerpen (Inovant)**

Desquinlei 100, 2018 Antwerpen, tel. 03/240 55 20
info@provincieantwerpen.be, www.provincieantwerpen.be.

CBAI

Centre bruxellois d'action interculturelle

Stalingradlaan 24, 1000 Brussel, tel. 02/289 70 50
info@cbai.be, www.cbai.be (vormingen rond multiculturalisme).

DVZ

Dienst Vreemdelingenzaken, World Trade Center, Toren II,
Antwerpsesteenweg 59B, 1000 Brussel
Infodesk: 02/793 80 00, infodesk@ibz.fgov.be, <https://dofi.ibz.be>

Kruispunt Migratie-Integratie

Vooruitgangstraat 323/1, 1030 Brussel, tel. 02/205 00 50
info@kruispuntmi.be, www.kruispuntmi.be
(vormingen rond juridische zaken & interculturaliteit).

ODiCe

Oriëntatiepunt Gezondheidszorg Oost-Vlaanderen
Dok Noord 4 - d001, 9000 Gent, tel. 09/267 66 46
info@orientatiepunt.be, www.orientatiepunt.be

Steunpunt Cultuursensitieve Zorg, CGC Brussel

Deelwerking Houba, Houba de Strooperlaan 136, 1020 Brussel
tel. 02/478 90 90, cultuursensitievezorg@cgg-brussel.be
www.cultuursensitievezorg.com

Uitgeverij Vanden Broele

Stationlaan 23, 8200 Brugge, tel. 050/64 28 00
uitgeverij@vandenbroele.be (juridische & administratieve vormingen).

UVCW

Union des villes et communes de Wallonie
Rue de l'Étoile 14, 5000 Namen, tel. 081/24 06 11
commune@uvcw.be

VSGB

**Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest**
Aarlenstraat 53 (bus 4), 1040 Brussel, tel. 02/238 51 40
welcome@acvb-vsgeb.be, www.acvb-vsgeb.be
(juridische & administratieve vormingen).

VVSG

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel
tel. 02/211 55 00, info@vvsbg.be, www.vvsbg.be

Koepelorganisaties

Per regio

Vlavabbs (Vlaanderen): Vlaamse Vereniging van Ambtenaren en Beambten van de Burgelijke Stand

(voorzitter: Steve Heylen - steve@vlavabbs.be - 016/27 21 93)

<http://vlavabbs.be>

GTI 19 (Brussel): Groupe de travail et d'information des responsables des services de la population de la Région bruxelloise

(voorzitter: André Sapart - sapart@ixelles.be - 02/515 66 00).

GAPEC (Wallonië): Groupement des agents Population État civil

(voorzitter: Danielle Adriaenssens - danielle.adriaenssens@liege.be -

04/221 82 79), www.gapec.be

Binnen de regio's

In Wallonië

ADECAT: Association des employés communaux de l'arrondissement judiciaire de Tournai

(voorzitter: Francine Vandenhende - etat.civil@mouscron.be - 056/86 03 16).

CEBACH: Cercle des employés de l'état civil du bassin de Charleroi

(voorzitter: Francine Leleux - francine.leleux@charleroi.be 071/86 61 41).

CECAM: Cercle des employés d'état civil de l'arrondissement judiciaire de Mons

(voorzitter: Francis Philippe - francis.philippe@quievrain.be 065/45 04 60).

GTIBW: Groupe de travail et d'information du Brabant wallon

(voorzitter: Jean-Marie Duquaine - population@wavre.be), www.gtibw.be

In Vlaanderen

Vlavabbs is de enige koepelorganisatie in Vlaanderen.

Er bestaan informele groepen, intervisiegroepen onder collega's, en ronde tafels voor diensten burgerlijke stand.

Woordenlijst

CAW: Centrum Algemeen Welzijnswerk, erkend door het Vlaams ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin; 11 CAW's in heel Vlaanderen. www.caw.be.

CDBV: Centrale dienst voor de bestrijding van valsheden, Berlaimontlaan 14, 1000 Brussel.

CTL: Bureau Controle Gemeente van Dienst Vreemdelingenzaken. Het bureau staat in voor de kwaliteitscontrole van de administraties inzake de toepassing van de vreemdelingenwet, en verspreidt praktische informatie onder de administraties ter bevordering van hun functioneren.

DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken, World Trade Center, Toren II, Antwerpsesteenweg 59B, 1000 Brussel. www.dofi.ibz.be.

FEDASIL: Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers, Kartuizersstraat 21, 1000 Brussel (hoofdzetel), www.fedasil.be

GEMCOM: online platform voor gemeenten gecreëerd en beheerd door Dienst Vreemdelingenzaken. Voorbehouden voor gemeentelijke politie en administratie, biedt informatie en goede praktijken aan inzake de toepassing van de vreemdelingenwet. <https://gemcom.ibz.be>

RVV: De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen is een onafhankelijk administratief rechtcollege. Bij de Raad kan beroep aangetekend worden tegen beslissingen van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, tegen beslissingen van de Dienst Vreemdelingenzaken en tegen alle andere individuele beslissingen die genomen zijn met toepassing van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (Vreemdelingenwet). Gaucheretstraat 92-84, 1030 Brussel. www.cce-rvv.be

De Koning Boudewijnstichting is een onafhankelijke en pluralistische stichting die actief is op zowel lokaal, regionaal, federaal, Europees als internationaal niveau. We willen de maatschappij ten goede veranderen en investeren daarom in inspirerende projecten of individuen. In 2014 gaven de Koning Boudewijnstichting en de Fondsen die ze beheert 30 miljoen euro steun aan 270 individuen en 1.712 organisaties voor projecten rond armoede, gezondheid, ontwikkeling, maatschappelijk engagement, erfgoed,...

Verder organiseert de Stichting ook studiedagen, rondetafels en tentoonstellingen, deelt ervaringen en onderzoeksresultaten via (gratis) publicaties, gaat partnerschappen aan en stimuleert filantropie 'via' en niet 'voor' de Koning Boudewijnstichting.

2.122 personen in onze stuurgroepen, begeleidingscomités, bestuurscomités en onafhankelijke jury's, stellen hun expertise ter beschikking. Hun vrijwillige inzet zorgt voor kwalitatieve keuzes, onafhankelijkheid en pluralisme.

De Stichting werd opgericht in 1976, toen Koning Boudewijn 25 jaar koning was.

Dank aan de Nationale Loterij en aan alle schenkers voor hun gewaardeerde steun.

www.kbs-frb.be

Abonneer u op onze e-news

Volg ons op Facebook | Twitter | YouTube | LinkedIn

Koning Boudewijnstichting,
stichting van openbaar nut
Brederodestraat 21
1000 Brussel
info@kbs-frb.be
02-500 45 55

Giften op onze rekening IBAN:
BE10 0000 0000 0404
BIC: BPOTBEB1
zijn fiscaal aftrekbaar
vanaf 40 euro.

Gezinshereniging

In de praktijk

bij de gemeentelijke administratie

Hoe gaan gemeentelijke administraties om met de complexe thematiek van gezinshereniging? Welke praktische tools ontwikkelen de gemeenten & de personen aan het loket om de procedure vlotter te laten verlopen, zowel voor henzelf als voor de aanvrager? Waar zien zij ruimte voor verbetering, en welke tips & ideeën willen ze delen met andere gemeenten?

Deze gids wil een kijk bieden op praktijken inzake gezinshereniging op het gemeentelijk niveau, op de ervaringen van actoren die rechtstreeks in aanraking komen met migranten op het gemeentelijk niveau. Voorbij de uitsluitend administratieve procedures werpt de gids een blik op de diverse uitdagingen op sociaal en menselijk vlak die men hier tegen komt.

De eerstelijnsactoren die het woord nemen, zeggen wat er goed en minder goed gaat; wat de aandachtspunten zijn; welke praktijken gezorgd hebben voor een evolutie van de procedure; welke elementen moeilijk blijven of het werk op het terrein verstoren. De feiten en bevindingen die deze gids naar voren schuift, samen met de praktische raadgevingen en de handvaten, kunnen hopelijk inspirerend werken voor de verantwoordelijken van de diverse gemeenten in ons land.

